

Välitämme. Työniloa!

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue

TOIMINTASUUNNITELMA 2025

Vastuukunta: Jämsä

Muut kunnat: Joutsa, Keuruu, Luhanka, Multia, Mänttä-Vilppula, Petäjävesi, Toivakka

Sisälllys

1. JOHDANTO	2
1.1 Suunnitelmassa esiintyviä työllisyyden hoitoon liittyviä käsitteitä.....	2
2. TYÖVOIMAPALVELUITA KOLMELLA TYÖLLISYYSALUEELLA KESKI-SUOMESSA.....	3
2.1 Työvoimapalvelut Keski-Suomen työssäkäyntialueiden näkökulmasta.....	4
2.2 Työmarkkinoiden taustatilannetta Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella	5
3. ETELÄISEN KESKI-SUOMEN TYÖLLISYYSALUEEN HALLINTO JA TYÖLLISYDENHOIDON OHJAUS	10
3.1 Johtaminen	11
3.2 Jämsä työnantajana	12
3.3 Työllisyysalueen alkuvaiheen henkilöstövaikutuksia	13
3.4 TE2024-uudistuksen ja Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen tavoitteet	14
4. TOIMIPISTEIDEN MÄÄRÄ JA SIJOITTUMINEN	15
5. TALOUDELLISET JA HENKILÖSTÖVOIMAVARAT JA NIIDEN KOHDENTUMINEN	17
5.1 Taloudelliset resurssit	18
5.2 Henkilöstöresurssit Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella	19
5.3 Kuntien oma resursointi työllisyyden hoitoon ja elinvoiman palveluihin liittyviin tehtäviin.....	20
6. PALVELUIDEN TUOTTAMISTA JA KOHDENTUMISTA KOSKEVAT RATKAISUT	21
6.1 Työllisyysalueen tuottamat palvelut.....	22
6.2 Kuntien oma palvelutuotanto työllisyysalueen palvelutuotannon rinnalla.....	27
6.3 Ostopalveluna tuotetut palvelut.....	28
6.4 Keski-Suomen kolmen työllisyysalueen yhteistoiminta.....	28
7. YHTEISTYÖTAHOT JA -MUODOT	28
8. TYÖPERÄISEN MAAHANMUUTON, TYÖVOIMAN JA TYÖPAIKKOJEN KOHTAANNON SEKÄ TYÖVOIMAN LIKKUVUUDEN EDISTÄMINEN	30
9. VARAUTUMINEN RAKENNEMUUTOSTILANTEISIIN.....	33
9.1 Ennakoivat toimet rakennemuutosten osalta ja rakennemuutokseen varautuminen.....	34
9.2 Konkreettiset toimet rakennemuutostilanteissa ja yhteistyömalli.....	36
9.3 Yhteistyö keskeisten sidosryhmien ja muiden työllisyystoimijoiden kanssa	37
10. LÄHTEET	37

1. Johdanto

Tässä toimintasuunnitelmassa kuvataan Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kahdeksan kunnan (Joutsa, Jämsä, Keuruu, Luhanka, Multia, Mänttä-Vilppula, Petäjävesi, Toivakka) lakisääteisten työvoimapalveluiden järjestäminen vuoden 2025 aikana työllisyysalueiden aloitettua toimintansa 1.1.2025.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kuntien **työvoiman määrä oli 20 834 henkilöä (Tilastokeskuksen työnvälitystilasto, 12/2024)**. Vuoden 2024 lopussa työvoiman määrä oli Joutsassa 1 625, Keuruulla 3 697, Luhangassa 284, Multialla 573, Mänttä-Vilppulassa 3 683, Petäjävedellä 1 635 ja Toivakassa 1 026 henkilöä. Jämsä on työvoiman määrältään suurin kunta ja toimii työllisyysalueen vastuukuntana. Jämsän työvoiman määrä oli vuoden 2024 lopussa 8 311 henkilöä.

1.1 Suunnitelmassa esiintyviä työllisyyden hoitoon liittyviä käsitteitä

KÄSITE	MÄÄRITELMÄ	LÄHDE
Alueellinen palvelu	Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen tuottama palvelu	
Maakunnallinen palvelu	Keski-Suomen työvoimaviranomaisten yhdessä toteuttama palvelu	
Palveluekosysteemi	TEM:in julkaisussa <i>Digitaalinen työnvälitys ja ekosysteemit</i> ekosysteemit nähdään joustavana kokonaisuutena, jossa yhteisöt, ihmiset, palvelut ja teknologiat kytkeytyvät luontevan asiakastarpeen kautta yhteen hyödyntäen kaikkia ekosysteemiin kuuluvia toimijoita. Ekosysteemeille yhteisiä piirteitä ovat itseohjautuvuus, keskinäisriippuvuus, eri toimijoiden välinen yhteistyö ja avoimuus sekä kyky mukautua ja reagoida toimintaympäristön muutoksiin. Lisäksi ekosysteemeille kuvaavaa on, että kukaan yksittäinen toimija ei voi omistaa tai johtaa ekosysteemin toimintaa.	Digitaalinen työnvälitys ja ekosysteemit
	Työllisyysalueen suunnittelussa pyritään tunnistamaan ja hyödyntämään paikallisia palveluekosysteemeitä eri kuntien alueella.	
Nuori	Alle 29-vuotias, osa työllisyyden tilastotiedosta koskee alle 25-vuotiaita – tästä on maininta tilastojen yhteydessä	Nuorisolaki
Maahanmuuttaja, maahan muuttanut	Ulkomailla syntynyt henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, mutta asuu Suomessa ja on saanut oleskeluoikeuden	Kotoutumisen sanasto
Kotoutumisen palvelu	Palvelu, jonka tavoitteena on tukea maahanmuuttajan kotoutumista	Kotoutumisen sanasto
Vieraskielinen	Suomessa asuva henkilö, joka on rekisteröinyt äidinkielekseen jonkin muun kielen kuin suomen, ruotsin, pohjoissaamen, inarinsaamen tai koltansaamen	Kotoutumisen sanasto
Laaja työttömyys	Työ- ja elinkeinoministeriön työttömien työnhakijoiden määrään lisätään erilaisissa työvoimapolitiittisissa palveluissa olevat	Tilastokeskus
Pitkäaikaistyötön	Pitkäaikaistyötön on henkilö, joka tutkimusajankohtana on ollut yhtäjaksoisesti työttömänä 12 kuukautta tai pidemmän ajan	Tilastokeskus
Rakenteellinen työttömyys	Rakenteellinen työttömyys voidaan karkeasti ymmärtää sellaisena työttömyytenä, joka ei vähene, vaikka samaan aikaan vallitsisi työvoimapula.	Tilastokeskus
Työikäinen	Työikäiseen väestöön kuuluvat kaikki 15–74-vuotiaat henkilöt	Tilastokeskus
Työvoima	Työvoiman määrä lasketaan eri tilastoissa eri perustein.	Tilastokeskus
	Työvoimatutkimus: Tilastokeskuksen työvoimatutkimus-tilasto kuvaa 15–89-vuotiaan väestön työmarkkinoille osallistumista. <i>Työvoima</i> sisältää 15–74-vuotiaat henkilöt, jotka tutkimusviikolla olivat työllisiä tai työttömiä ja jotka kuuluivat vakinaiseen väestöön.	Sanastokeskus
	Työssäkäyntitilasto: Työssäkäyntitilasto tuottaa alueellista tietoa väestön toiminnasta ja työssäkäynnistä. Tilasto laaditaan yhdistämällä useita eri rekisteritietoja. <i>Työvoima</i> sisältää 18–74-vuotiaat työlliset ja 16–64-vuotiaat työttömät, jotka kuuluivat vakinaiseen väestöön vuoden lopussa.	Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä
	Laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä pykälässä 12, jossa määritellään työllisyysalueen kokoa, <i>kunnan työvoiman määrällä tarkoitetaan Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastoon perustuvaa kunnan työllisten ja työttömien yhteismäärää</i> .	

Työtön	Työikäinen henkilö, joka on vailla ansiotyötä ja joka on työhön käytettävissä. Työttömän määritelmät poikkeavat eri tilastoissa.	Sanastokeskus
	Työvoimatutkimus: Työtön on 15–74-vuotias henkilö, joka tutkimusviikolla on työtä vailla (ei ollut palvelussuhteessa tai tehnyt työtä yrittäjänä), on etsinyt työtä aktiivisesti viimeisen neljän viikon aikana palkansaajana tai yrittäjänä ja voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa. Myös henkilö, joka on työtä vailla ja odottaa sovitun työn alkamista kolmen kuukauden kuluessa, luetaan työttömäksi, jos hän voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa. Työttömäksi luetaan myös työpaikastaan toistaiseksi lomautettu, joka täyttää edellä mainitut kriteerit.	Tilastokeskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyystilastojen vertailu
	Työssäkäyntitilasto: Työtön on 16–64-vuotias henkilö, joka on työttömänä työnhakijana tai lomautettuna työnhakijarekisterin tietojen mukaan vuoden lopulla.	
	Työnvälitystilasto: Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilastossa työtön on TE-toimistossa työnhakijaksi rekisteröitynyt henkilö, joka ei ole työsuhteessa eikä työllistyy päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään. Työttömänä pidetään myös työsuhteessa olevaa, joka on kokoaikaisesti lomautettu tai jonka säännöllinen viikoittainen työskentelyaika on alle neljä tuntia. Työnvälitystilastossa ei lueta työttömiksi työllistymistä edistävissä palveluissa olevia, eikä myöskään päätoimisia koululaisia ja opiskelijoita, ei edes loma-aikoina.	
Pendelöinti	Pendelöinnillä tarkoitetaan työssäkäyntiä oman asuinalueen ulkopuolella.	Tilastokeskus
Työpaikkaomavaraisuus	Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. Jos taas työpaikkaomavaraisuus on alle 100 %, on tilanne päinvastainen.	Tilastokeskus
Taloudellinen huoltosuhde	Taloudellinen huoltosuhde kuvaa työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien yhteenlaskettua määrää suhteessa työllisten määrään. Työssäkäyntitilastossa lasketaan, kuinka monta työtöntä ja työvoiman ulkopuolella olevaa on sataa työllistä kohden.	Tilastokeskus
Aktivointiaste	Aktivointiasteella tarkoitetaan aktiivisten työvoimapolitiittisten palveluiden piirissä olevien prosenttiosuutta työttömien työnhakijoiden ja palveluiden piirissä olevien summasta. Aktiivisiin palveluihin luetaan palkkatuilla työllistetyt, työ- ja koulutuskokeilussa olevat, vuorotteluvapaatyöpaikkaan työllistetyt, työvoimakoulutuksessa olevat, valmennuksissa olevat, työttömyysetuudella omaehtoisesti opiskelevat, kuntouttavassa työtoiminnassa olevat.	Tilastokeskus
ÄRM, äkillinen rakennemuutostilanne	Negatiivinen äkillinen rakennemuutos tarkoittaa tilannetta, jossa alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittävä työnantaja tai toimiala irtisanoo suuren määrän työntekijöitä kerralla konkurssin tai laajan sopeuttamistoimenpiteen johdosta. Positiivinen rakennemuutos näyttäytyy työvoima- ja osaaajapulana.	ELY-keskus

2. Työvoimapalveluita kolmella työllisyysalueella Keski-Suomessa

Keski-Suomen kunnat toteuttivat helmikuussa 2023 selvitystyön, joka käsitteli Keski-Suomen kuntien osalta TE2024-uudistuksen järjestämisalueetarkastelua erityisesti koko maakunnan laajuisen työllisyysalueen näkökulmasta, ja erilliselivityksen Jyväskylälle toimia järjestäjäkuntana. Työllisyysalueiden laadinnan pohjaksi arvioitiin eri työllisyysaluemallien vaikutuksia toiminnallisista, taloudellisista ja hallinnollisista lähtökohdista. Selvityksen mukaan asiakasrakenne, ikä, koulutustausta, ja palvelutarpeet eroavat toisistaan merkittävästi Keski-Suomen eri alueilla. Selvityksen perusteella päädyttiin valmistelevaan TE2024 –uudistusta Keski-Suomessa kolmen järjestäjän mallilla ja vuonna 2025 lakisääteisiä työvoimapalveluita tuottaa kolmen työvoimaviranomaista: Jyväskylä toimii vastuukuntana Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueella, Jämsä Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella ja Äänekoski Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueella.

Keski-Suomen kolmella alueella asiakkaiden palvelutarpeet ovat lähtökohtaisesti erilaiset, joten kolmen järjestäjän mallilla on mahdollista toteuttaa koko Keski-Suomen tarpeita vastaava palvelukokonaisuus. Valmistelusuunnitelmista poiketen kaikki kolme työllisyysaluetta ovat päätyneet toteuttamaan palvelunsa itse myös valmennus- ja koulutuspalveluiden ja hankintojen osalta. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella tähän päädyttiin, jotta pystytään vastaamaan valtakunnallisiin TE2024-uudistuksen

tavoitteisiin paikallisen vaikuttavuuden osalta ja ottamaan huomioon alueelliset työllisyyden hoidon tarpeet.

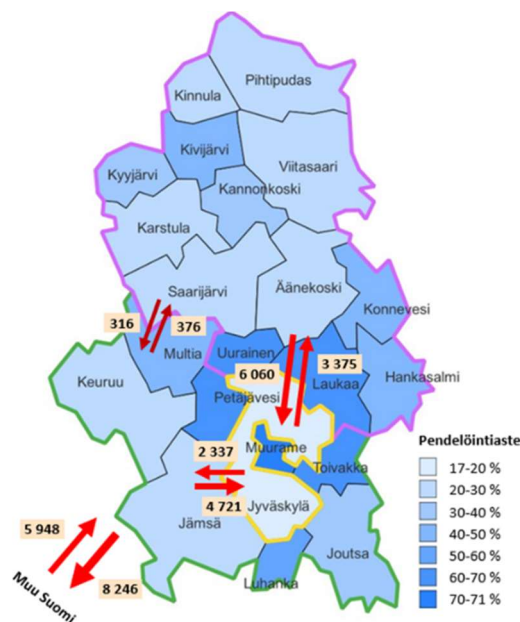
2.1 Työvoimapalvelut Keski-Suomen työssäkäyntialueiden näkökulmasta

Keski-Suomessa on kaksi tilastollista työssäkäyntialuetta (vuoden 2023 luokituksen mukaan). Jyväskylän työssäkäyntialue koostuu seuraavista kunnista: Äänekoski, Konnevesi, Uurainen, Petäjävesi, Laukaa, Hankasalmi, Muurame, Toivakka, Joutsa ja Luhanka. Jämsän työssäkäyntialueeseen sisältyy Kuhmoinen. Kymmenen maakunnan pohjoista ja luoteista kuntaa eivät kuulu mihinkään tilastolliseen työssäkäyntialueeseen.

Seuraavassa kartassa on kuvattu kuntien pendelöintiasteet sekä maakunnan pendelöintivirrat. Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueelta noin 19 % ja Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueelta noin 21 % työvoimasta pendelöi Jyväskylään. Noin 12 % maakunnan työvoimasta puolestaan pendelöi maakunnan ulkopuolisille työllisyysalueille.

Työssäkäynnin näkökulmasta maakunnan kaikkien kuntien asiakkaille on tärkeä luoda selkeä ja ymmärrettävä kuva siitä, mistä palvelut ovat saatavilla. Jyväskylän järjestämissuunnitelman tueksi tuotetun tilastollisen analyysin perusteella työssäkäynnin toimivuus ja työvoiman ylläalueellinen liikkuvuus ovat tärkeitä ottaa huomioon etenkin kaikkien työnantajien, nuorten ja korkeasti koulutettujen keskuudessa (Ylikojola, 2023).

Kuva 1 Keski-Suomen työssäkäyntialueet

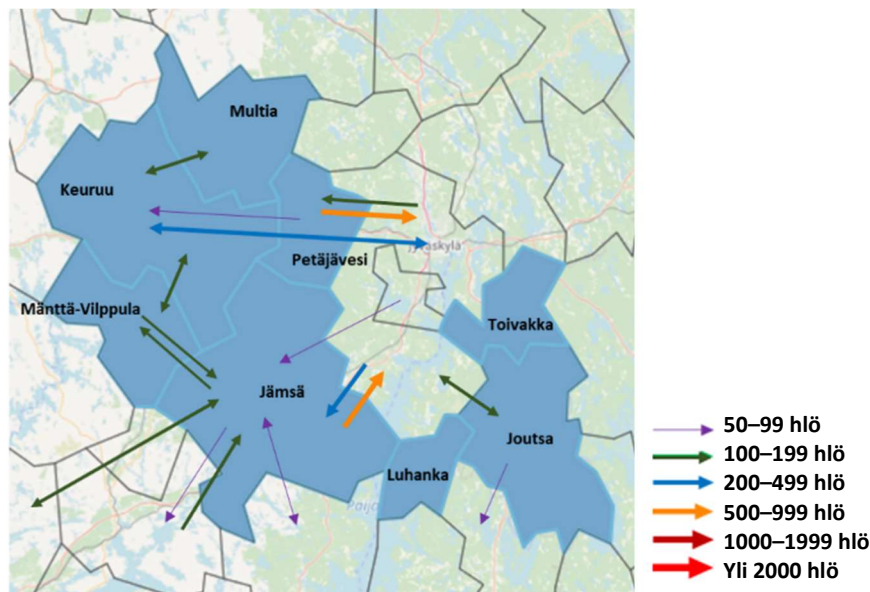

Työttömän asiakkaan palvelut toteutetaan kaikilla kolmella työllisyysalueella kuntakohtaisesti. Palvelurakenne on tässä suhteessa ymmärrettävä ja selkeä. Kolmen järjestäjän työllisyysalueella parannetaan erityisesti pidempään työttömänä ja muiden heikommassa työmarkkina-asemassa olevien palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta pohjoisella ja eteläisellä alueella. Lähipalveluperiaatteen toteutuminen on ollut yksi keskeisistä tavoitteista molempien työllisyysalueiden muodostumisessa. Jyväskylä puolestaan haluaa keskittää fyysiset henkilö-, työnantaja- ja yritysasiakkaiden palvelut keskeisten joukkoliikenneyhteyksien äärelle kaupunkikeskustaan.

2.2 Työmarkkinoiden taustatilannetta Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kuntien pendelöintimääriä on kuvattu hieman tarkemmin kuvassa 2. Jyväskylään pendelöidään eniten Petäjävedeltä, Jämsästä, Joutsasta ja Keuruulta. Jyväskylästä pendelöidään pääasiassa Jämsään, Keuruulle, Petäjävedelle ja Joutsaan. Jämsästä ulkopuolelle ja ulkopuolelta Jämsään suuntautuva pendelöinti tapahtuu alueen kunnista laajimmalle alueelle ja eri suuntiin. Mänttä-Vilppula muodostaa vahvan luontaisen työssäkäyntialueen Keuruun ja Jämsän kanssa. Mänttä-Vilppulasta ja Jämsästä pendelöidään vahvasti myös Tampereen suuntaan. Toivakan ja Luhangan työvoiman määrät ovat sen verran pieniä, että pendelöintivirrat eivät ylitä 50 hlöä. Toivakka, Joutsa ja Luhanka muodostavat kuitenkin liikkuvuuden näkökulmasta maantieteellisesti yhtenäisen itäisen osan työllisyysalueella.

Kuva 2 Alueen kuntien välisiä pendelöintimääriä

Työmarkkinat ja työvoima

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella oli vuonna 2021 avoinna n. 4800 uutta työpaikkaa. Eniten työpaikkoja vuonna 2021 alueen kunnissa oli auki teollisuudessa, kaupan alalla, hallinto- ja tukipalveluissa, julkisessa hallinnossa sekä sosiaali- ja terveyspalveluissa (Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto). Työmarkkinoiden rakenteen osalta alueen kuntia voi kuvata seuraavasti (ks. myös taulukko 1):

Multia ja Luhanka

Multia eroaa työmarkkinoiltaan merkittävästi työllisyysalueen muista kunnista. Multialla työpaikkaomavaraisuus on alueen vahvimmalla tasolla, kunnassa on eniten alkutuotannon työpaikkoja ja toisaalta merkittävästi vähemmän palvelujen työpaikkoja kuin muissa kunnissa. Luhanka on työmarkkinoiltaan Multian kaltainen, mutta suhteelliset erot muihin alueen kuntiin eivät ole aivan niin merkittävät. Luhangassa on kuitenkin enemmän palvelujen työpaikkoja. Työpaikkaomavaraisuudeltaan Luhanka taas jää alueen kolmen heikoimman kunnan joukkoon.

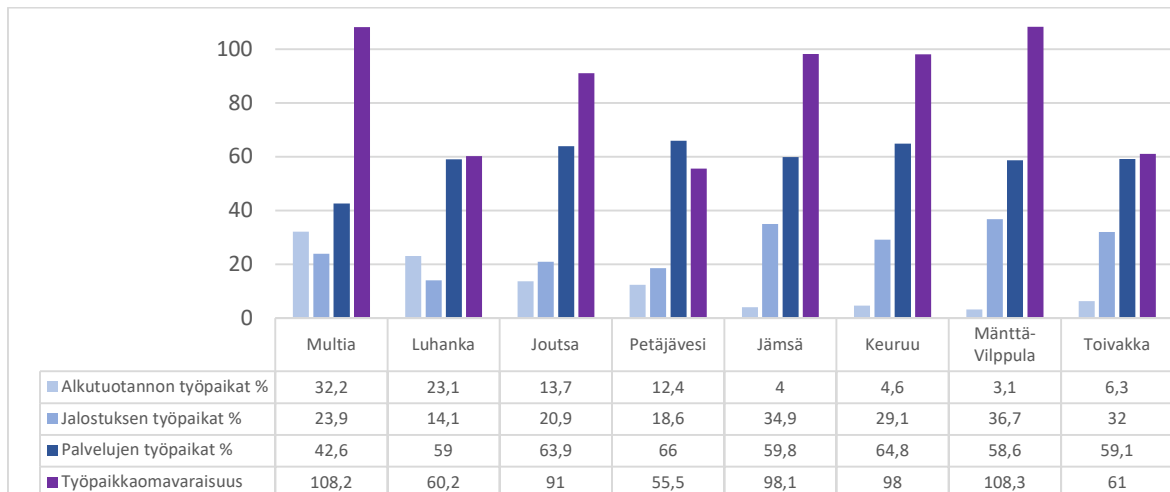
Joutsa ja Petäjävesi

Joutsassa ja Petäjävedellä on Jyväskylään ja koko maahan verrattuna vielä kohtuullisen paljon alkutuotannon ja jalostuksen työpaikkoja. Palveluiden työpaikkojen suhteellinen osuus ei juuri eroa alueen muista kunnista. Petäjävedellä on alueen heikoin työpaikkaomavaraisuus, Joutsassa se ylittää lähes sataan prosenttiin.

Jämsä, Keuruu, Mänttä-Vilppula ja Toivakka

Jämsä, Keuruu, Mänttä-Vilppula ja Toivakka ovat työmarkkinoidensa rakenteelta samankaltaisia kuntia. Niissä kaikissa on vähäinen alkutuotannon työpaikkojen osuus, kohtalaisen paljon jalostuksen työpaikkoja ja paljon palveluiden työpaikkoja. Toivakka eroaa kolmesta muusta kunnasta huomattavasti pienemmällä työpaikkaomavaraisuudella. Mänttä-Vilppulan työpaikkaomavaraisuus yltää samalle tasolle kuin Multian työpaikkaomavaraisuus, se on myös samaa tasoa Jyväskylän (107 %) kanssa.

Taulukko 1 Eteläisen Keski-Suomen kuntien alkutuotannon, jalostuksen ja palvelujen työpaikkojen %-osuudet alueen työpaikoista v. 2020 sekä kuntien työpaikkaomavaraisuus (Tilastokeskus, kuntien avainluvut)

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kunnat kamppailevat negatiivisen väestökehityksen ja korkean taloudellisen huoltosuhteen kanssa. Taloudellinen huoltosuhde oli alueella vuonna 2021 keskimäärin 180 hlöä (kuntien erot välillä 154–204 hlöä), kun koko maan keskiarvo on 133 hlöä sataa työllistä kohti (Tilastokeskus, kuntien avainluvut). Työvoiman määrä 18–64-vuotiaiden osalta on vähentynyt alueella keskimäärin 15 % kymmenessä vuodessa 2011–2021 välisenä aikana. Suurinta väheneminen on ollut Mänttä-Vilppulassa (-24 %), Multialla (-23 %), Joutsassa (-19 %), Keuruulla (-18 %) ja Jämsässä (-17 %) (SVT, Työssäkäyntitilasto).

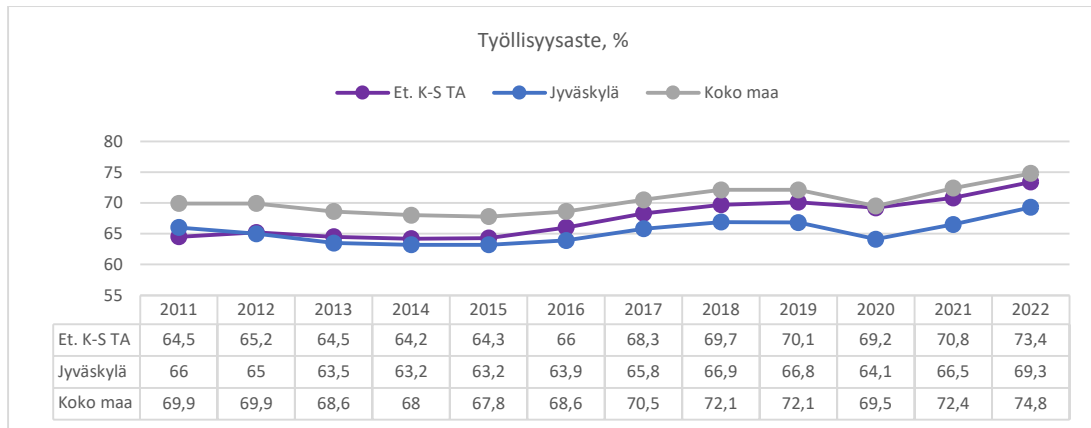
Kuntien yritys- ja elinvoimapalvelut tekevät tiivistä työtä osaavan työvoiman houkuttelemiseksi paikkakunnille niin suomalaisen kuin kansainvälisen työvoiman osalta. Nuorten opiskelemaan lähteneiden paluumuuttoon halutaan vaikuttaa positiivisesti, ja etätöiden lisääntyminen on tuonut uusia mahdollisuuksia muuttajien houkutteluun kasvukeskuksista niin seutukaupunkien kuin pienempienkin kuntien osalta. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kunnista on kohtuulliset matkat Jyväskylään, Tampereelle, Mikkeliin, Lahteen ja Etelä-Pohjanmaan suuntaan.

Vieraskielisen väestön määrä työllisyysalueen kunnissa on kasvanut, koska varsinkin teollisuuden yritykset houkuttelevat osaajia ulkomailta. Myös perheiden muuttaminen Suomeen ensimmäisenä työhön tulleen perheenjäsenen perässä on lisääntymässä ainakin Jämsässä, Keuruulla ja Mänttä-Vilppulassa. Muutos näkyy paitsi työllisyyspalveluiden vieraskielisten asiakkaiden lisääntymisenä, myös kuntien muissa palveluissa kuten päivähoitossa ja kouluissa. Ukrainalaisia työnhakijoita on eniten Joutsassa, Jämsässä, Keuruulla ja Mänttä-Vilppulassa.

Työllisyysaste, työttömyys ja työnhaku

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kuntien keskimääräinen työllisyysaste seuraillee loivasti koko maan keskiarvoa ollen kuitenkin paremmalla tasolla kuin Jyväskylässä. Työllisyysaste on parantunut alueella vuodesta 2011 vuoteen 2021 6,3 %-yksikköä, kun koko maan osalta muutos on + 2,5 %-yksikköä ja Jyväskylässä + 0,5 %-yksikköä. Suurinta työllisyysasteen parantuminen on ollut alueen kunnista Joutsassa, Luhangassa ja Petäjävedellä (n. + 8 %-yksikköä) ja pienintä Jämsässä ja Multialla (n. +3 %-yksikköä). Tarkemmin työllisyysasteiden vaihtelut käyvät ilmi seuraavasta taulukosta.

Taulukko 2 Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen, Jyväskylän ja koko maan työllisyysasteet 2011–2022 (Tilastokeskus, kuntien avainluvut)

Alueen kuntien työttömien osuus työvoimasta oli vuonna 2022 keskimäärin 9,8 %, kun se oli koko maassa 9,5 %. Jämsässä työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on kaikkien suurin 12,7 % ja Toivakassa pienin 8,1 % (ks. taulukko 3).

Työvoiman ulkopuolella olevien 16–64-vuotiaiden henkilöiden määrä alueen kunnissa on vähentynyt vuodesta 2011 vuoteen 2021 keskimäärin -37 %. Koko maassa tämä määrä on vähentynyt keskimäärin -17 %, kun taas Jyväskylässä se on kasvanut samassa ajassa +0,5 %. Opiskelijoiden ja koululaisten, varusmiesten ja eläkeläisten määrät ovat vähentyneet Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kaikissa kunnissa, ja muiden työvoiman ulkopuolella olevien määrä on noussut. (SVT, Työssäkäyntitilasto)

Toukokuussa 2023 työnhakijoita oli alueen kunnissa 4 134 henkilöä, joista työttömiä työnhakijoita oli 1986 henkilöä. Töissä yleisillä työmarkkinoilla tästä määrästä oli 533 henkilöä, työllistettynä 229 henkilöä ja työllistymistä edistävissä palveluissa 410 henkilöä (TEM, Työnvälitystilasto). Seuraavasta taulukosta käy ilmi, että Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella nuorten ja pitkäaikaistyöttömien osuudet työttömistä työnhakijoista ovat jonkin verran pienempiä kuin Jyväskylässä, ja taas yli 50-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus on jonkin verran suurempi.

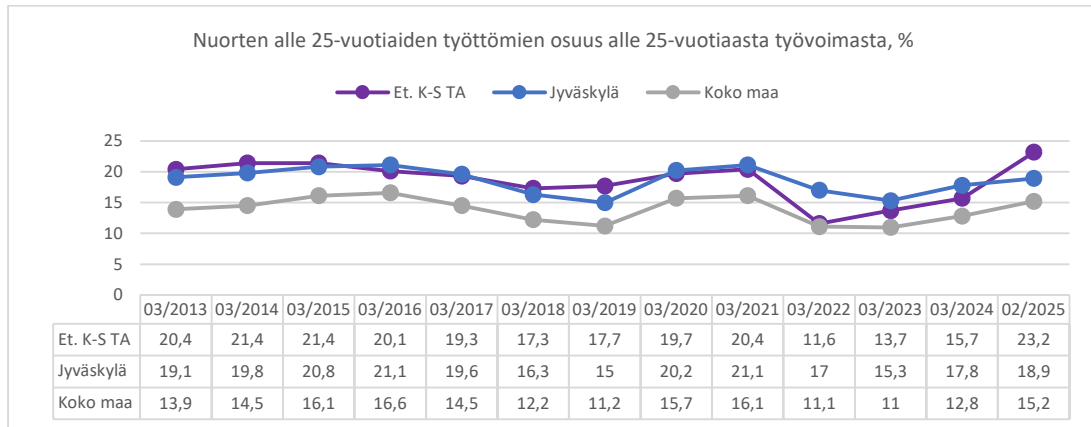
Taulukko 3 Työttömyyden rakennetta alueen kunnissa (TEM, Työttömyystietoja ELY-keskuksittain ja kunnittain keskimäärin vuonna 2022)

Kunta	Työvoima 2022 /hlöä	Työttömien osuus työvoimasta	Työttömät työnhakijat				
			Yhteensä	Alle 25-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat	Pitkäaikaistyöttömät	Ulkomaalaiset
Joutsa	1663	10,7 %	178	9	99	47	7
Jämsä	8451	12,7 %	1077	118	521	379	69
Keuruu	3807	8,6 %	326	32	152	81	25
Luhanka	284	10,1 %	29	2	19	11	0
Multia	593	9,9 %	59	4	28	18	3
Mänttä-Vilppula	3834	8,5 %	326	35	142	82	35
Petäjävesi	1680	9,6 %	161	13	70	46	3
Toivakka	1005	8,1 %	82	5	41	21	6
Yhteensä	21 317	9,8 %	2238	218	1072	685	148
Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue, %			100 %	9,7 %	47,9 %	30,6 %	6,6 %
Jyväskylä	69 786	12,4 %	8687	1439	2481	3552	664
Jyväskylä, %			100 %	16,6 %	28,6 %	40,9 %	7,6 %

Seuraavassa taulukossa tarkastellaan alle 25-vuotiaiden nuorten työttömyyden kehitystä jaksolla 2013–2025. Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyys on laskenut alueella vuoden 2014–2015 21,4 %:sta vuonna 2023 11 %:iin ja kääntynyt jälleen nousuun vuonna 2024 ja 2025. Viimeisimmän tiedon mukaan helmikuussa 2025 nuorten työttömyys on noussut alueella peräti 23,2 prosenttiin. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömyys on noussut kaikissa alueen kunnissa vuoden takaisesta, ja se on helmikuussa 2025

seuraava: Joutsa 29,7 %, Jämsä 22,6 %, Keuruu 23 %, Multia 25 %, Mänttä-Vilppula 20,3 %, Petäjävesi 22,2 %, Toivakka 19,6 %. Luhangasta tietoja ei ole saatavilla.

Taulukko 4 Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta, %, tarkastelukuukausi muiden vuosien osalta maaliskuu ja vuoden 2025 osalta helmikuu (TEM, Työnvälitystilasto)

Seuraavaan taulukkoon on otettu kuntakokeilussa mukana olleiden kuntien Jämsän, Keuruun ja Mänttä-Vilppulan nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta kuntakokeilua ennen vuonna 2020 ja kuntakokeiluvuosina 2021–2022. Suurin alle 25-vuotiaiden työttömyys alle 25-vuotiaasta työvoimasta on ollut Jämsässä 27,3 % vuonna 2015, Keuruulla 29 % samoin vuonna 2015 ja Mänttä-Vilppulassa 25,3 vuonna 2016. Pudotus vuoden 2022 ja 2023 lukuihin on kaikissa kunnissa merkittävä. Kuntakokeilun alkamisella voidaan alueella katsoa olleen kenties eniten vaikutusta juuri nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyyteen. Vuoden 2024 ja 2025 kehitys on kuitenkin huolestuttavaa.

Taulukko 5 Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta, %, Jämsässä, Keuruulla ja Mänttä-Vilppulassa 2020–2023, tarkastelukuukausi 2020–2024 maaliskuu ja 2025 helmikuu (TEM, Työnvälitystilasto)

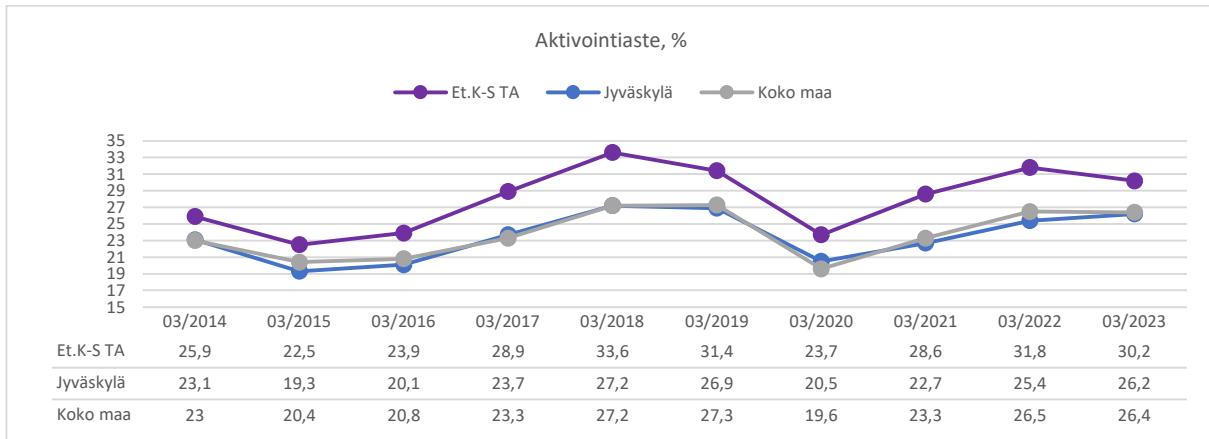
Kunta	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Jämsä	25	21,5	15,3	18,4	18,3	22,6
Keuruu	17,3	19,6	9,4	9,7	17,7	23,0
Mänttä-Vilppula	14,8	16,8	8,1	10,2	17,5	20,3

Aktivointiaste

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kunnissa aktivointiaste on ollut viimeisen kymmenen vuoden aikana keskiarvoltaan korkeampi kuin koko maassa ja Jyväskylässä. Aktivointi onkin ollut kunnille tärkeä keino toisaalta hillitä työttömyyden kustannuksia ja toisaalta rakentaa asiakkaille pitkäjänteisiä polkuja kohti työelämää. Seuraavassa taulukossa aktivointiastetta on tarkasteltu heinäkuussa vuosina 2014–2023. Taulukossa ei ole huomioitu Luhangan tietoja, koska ne eivät ole saatavilla lukujen pienuuden takia. Alueen kuntakohtaisista luvuista aktivointiaste on ollut keskimäärin koko kymmenen vuoden ajan pienin Joutsassa, Jämsässä, Petäjävedellä ja Toivakassa. Näissä kunnissa aktivointiaste on jäänyt pääasiassa pienemmäksi kuin Jyväskylän ja koko maan keskimääräinen aktivointiaste. Jämsässä aktivointiaste on ylittänyt Jyväskylän ja koko maan aktivointiasteen kolmena viimeisenä vuonna. Keuruulla ja Mänttä-Vilppulassa aktivointiaste on ollut korkeampi koko kymmenen vuoden ajan verrattuna sekä muihin alueen kuntiin, Jyväskylään että koko maan keskiarvoon. Multialla pätee sama, paitsi vuoden 2020 osalta, jolloin aktivointiaste oli sama 19,6 % kuin koko maassa ja pienempi kuin Jyväskylässä. Mänttä-Vilppulan aktivointiaste on ollut tarkastelujakson aikana kuutena vuotena alueen korkein, vuonna 2019 se oli jopa 45,7 %. Multialla aktivointiaste on ollut alueen kunnista toiseksi korkein tai korkein vuosina 2016–2019, mutta tämän jälkeen Keuruun aktivointiaste on ohittanut Multian. Maaliskuussa 2023 korkein aktivointiaste on ollut Keuruulla, 37 %. Vaikka 2014–2023 tarkastelujakson aikana työllisyysaste on noussut sekä Multialla, Keuruulla että Mänttä-Vilppulassa, aktivoinnin vaikutuksesta työllisyysasteen

paranemiseen ei voi tehdä suoria johtopäätöksiä, koska työllisyysasteeseen vaikuttavat myös väestön ikärakenteen muutokset sekä työvoiman kokonaismäärän väheneminen.

Taulukko 6 Aktivointiaste maaliskuun lopussa Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen (Et. K-S TA) kunnissa (keskiarvo), Jyväskylässä ja koko maassa vuosina 2014–2023, (TEM, työväilytilasto)

Työllisyysalueen kunnista työnhakijoina maahanmuuttaja-asiakkaita on lähinnä Joutsassa, Jämsässä, Keuruulla ja Mänttä-Vilppulassa. Työvoimapalveluita järjestettäessä eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella maahanmuuttajapalveluiden resurssitarve onkin kenties kaikista vaikeimmin ennustettava. Muutos voi tapahtua lyhyessä ajassa, ja prosentuaalinen muutos normaalitilanteeseen maahanmuuttajien määrässä voi olla useita satoja prosentteja, jos pienelle paikkakunnalle tulee esimerkiksi vastaanottokeskus. Kaikki vastaanottokeskusten asiakkaat eivät ole työnhakijoita, mutta lain kotoutumisen edistämisestä muutosten myötä kuntien lisääntyneet kotoutumisen vastuut on otettu huomioon työllisyysalueen kotoutumispalveluita suunnitellessa.

Yhteenveto

Kuntien aktivointiprosentit kertovat, että Eteläisen Keski-Suomen alueen kuntien työllisyyspalveluissa on tehty tähän asti ansiokasta työtä työllisyyspalveluiden eteen. Kuntakokeilun aikana asiakaskunta laajeni, mutta jo ennen kuntakokeilua vaikuttavaa työtä on tehty kaikista heikoimmassa työmarkkinatilanteessa olevien asiakkaiden kanssa, mikä on näkynyt esimerkiksi asiakkaiden työ- ja toimintakyvyssä. Työllisyysalueella työnhakija-asiakkaiden määrät ovat kunnittain tarkasteltuna verrattain pieniä, varsinkin eri asiakasryhmien tasolla. Kuntien työllisyyspalveluiden virkailijoiden keskuudessa kokemus onkin, että arjessa työtä ei tehdä tilastoihin tuijottaen, vaan asiakaskohtaaminen kerrallaan. Esimerkiksi nuorten syrjäytymisen ja pitkäaikaistyöttömyyden eteen tehtävässä työssä ratkaisevaa on pysyvä, luotettava ja tuttu virkailija ja huolellisesti suunniteltu ja tarvittaessa pitkäjänteinen asiakkaan tilanteeseen sopiva polku työelämään. Rakennetyöttömyyteen onkin pyritty vastaamaan palkkatukityöllistämällä, työ- ja toimintakyky selvityksillä sekä tavoitteellisella kuntouttavalla työtoiminnalla polkumallin mukaisesti, tällä hetkellä yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa.

Työllisyysalueen valmistelua on tehty työllisyysalueen kuntien kanssa tiiviissä yhteistyössä. Valmistelun aikana toteutetussa kuntakyselyssä useat kunnat toivat esille seuraavat lähivuosien tavoitteet:

- kustannusten hillitseminen
- pitkäaikaistyöttömien määrän vähentäminen
- asiakkaan näkökulmasta saavutettavat lähi- ja etäpalvelut
- rohkeus kehittää ja kokeilla uusia palveluita ja parantaa palveluiden vaikuttavuutta
- tiivis yhteistyö kuntien oman, elinkeino-yhtiöiden ja työllisyysalueen työntekijöiden välillä.

Alueen kuntien vahvuuksia yhteistoiminnan kannalta ovat samanlaiset tarpeet, pienehköjen kuntien ketteryys ja halu vaikuttaa oman kunnan ja alueen elinvoimaan – tämä kaikki luo vahvat edellytykset onnistua TE2024-uudistuksen toteuttamisessa.

Kannustavan rahoitusmallin myötä aktivoinnin tuoma helpotus pitkäaikaistyöttömyyden kustannuksiin poistuu, ja kuntien haasteena onkin kehittää tehokkaasti kohti työelämää vieviä palveluita työttömyyden kustannuksien hallitsemiseksi. Valmisteluvaiheessa tunnistettuihin haasteisiin vastaamiseksi on luotu yhteiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet, joissa on huomioitu TE2024-uudistuksen mahdollisuudet. Tavoitteet ja toimintaperiaatteet esitellään jäljempänä.

3. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen hallinto ja työllisyydenhoidon ohjaus

Joutsa, Keuruu, Luhanka, Multia, Mänttä-Vilppula, Petäjävesi ja Toivakka ovat siirtäneet lakisääteisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuunsa Jämsän kaupungille yhteistoimintasopimuksella, ja Jämsän kaupunki toimii työllisyysalueen vastuukuntana.

Jämsä vastaa Joutsan, Jämsän, Keuruun, Luhangan, Multian, Mänttä-Vilppulan, Petäjäveden ja Toivakan kuntien alueen asukkaiden ja alueilla toimivien yritysten lakisääteisistä työllisyyspalveluista ja kuntalain 8 §:n 2 momentin mukaisesti palvelujen ja muiden toimenpiteiden

1. yhdenvertaisesta saatavuudesta,
2. tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä,
3. tuottamistavasta,
4. tuottamisen valvonnasta,
5. viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Kuntien yhteisenä toimielimenä työllisyyspalvelujen järjestämiseksi toimii Jämsän kaupungin konsernipalveluiden toimialaan kuuluva **Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen lautakunta**. Lautakunta vastaa työvoimapalvelujen järjestämisestä annetussa laissa määriteltävistä työvoimaviranomaisen tehtävistä 1.1.2025 alkaen. Lautakunta aloitti valmistelevana toimielimenä kesäkuussa 2024.

Lautakunnan toimikausi on valtuustokausi. Lautakunnan jäsenistä ja tehtävistä on sovittu tarkemmin yhteistoimintasopimuksella. Lautakunnan toiminnassa noudatetaan Jämsän kaupungin hallintosääntöä.

Sopijakunnat ovat perustaneet lisäksi yhteisen **ohjausryhmän**, joka muodostuu kuntien nimeämistä henkilöistä, joiden tehtäviin työllisyyden ja elinvoiman edistäminen liittyy. Seuraavassa kuvassa havainnollistetaan työllisyysalueen johto- ja toimivaltasuhteita. Kuvasta käy myös ilmi sidosryhmien ja verkostossa tehtävän työn merkityksellisyys työllisyydenhoidon kannalta.

Kuva 3 Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen johto- ja toimivaltasuhteet ja sidosryhmät

Lakisääteisten työvoimapalveluiden järjestäminen perustuu elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden tarpeisiin, muutosten ennakointiin sekä asiakkaiden palvelutarpeisiin. Usean kunnan muodostamalla työllisyysalueella työllisyydenhoidon tavoitteet muodostetaan yhteisesti, ja ne perustuvat kaikkien kuntien elinvoimaohjelmiin tai muihin strategisiin asiakirjoihin. Työllisyyden edistämistä ohjataan työllisyysalueen käynnistäessä toimintaansa vuonna 2025 valmistelun aikana kuntien kanssa laadittujen palvelunjärjestämiseen liittyvien tavoitteiden avulla. Lautakunnan ja ohjausryhmän toiminta rakennetaan vahvasti dialogiselle pohjalle, jolloin toiminta muodostuu monipuoliseksi ja aidosti vaikuttavaksi. Työllisyysalueen toimintasuunnitelma laaditaan vuosittain.

Tavoitteiden asettelussa siirrytään vuosien 2025 ja 2026 aikana vastuukunnan Jämsän yleiseen tavoitteenasettelun rytmiin. Talousarvioprosessin yhteydessä asetettavien vuosittaisten tavoitteiden laadinnassa otetaan huomioon kunnille siirtyvien lakisääteisten työvoimapalveluiden vahva kytkeytyminen kuntien muihin palveluihin (esimerkiksi kuntien yrityspalvelut ja sijoittumispalvelut, nuorisopalvelut, kotoutumisen palvelut sekä elinkeinoyhtiöiden palvelut). Työllisyydenhoidon valtakunnalliset tavoitteet huomioidaan palveluiden saavutettavuudessa, määrässä ja laadussa, kohdentumisessa, tuotantotapavalinnoissa sekä budjetoinnissa.

Tavoite- ja tulosohjaus toteutetaan määrittelemällä talousarviovalmistelun yhteydessä työvoimapalveluille ohjaavat tavoitteet ja mittarit. Nämä tavoitteet ja mittarit sisältyvät toiminnan käynnistyttyä laadittavaan tiedolla johtamisen suunnitelmaan ja niiden avulla ohjataan työllisyysalueen sisällä palveluprosessia, palveluiden kustannustehokkuutta, tuotantotapaa ja henkilöstövoimavarojen suunnittelua.

Henkilöstö on jaettu työllisyysalueilla lähitiimeihin. Lähitiimit on muodostettu huomioiden tehtävänkuvat ja henkilöiden päätyöpisteiden maantieteellinen sijoittuminen työllisyysalueella. Lähitiimin työskentely rakentuu niin, että työllisyysalueen virkailija saa tuen työhönsä ja paikallinen tiimityö on tiivistä ja luonteva osa arkea myös niiden kunnan tai elinkeinoyhtiön työntekijöiden kanssa, joiden työtehtävät liittyvät työllisyyden hoitoon, yrityspalveluihin tai elinvoimapalveluihin. Lisäksi on tärkeää, että samaa lakisääteisten työvoimapalveluiden tehtävää hoitavat virkailijat pystyvät verkostoitumaan alueellisesti ja maakunnallisesti ja tarvittaessa myös ylläalueellisesti tai kansallisesti.

3.1 Johtaminen

Työllisyysaluetta johtaa työllisyysaluejohtaja, joka on nimitetty vastuukunnan hallintosäännön mukaisesti. On tunnistettu, että kahdeksan kunnan alueella hajautetusti toimivan asiantuntijaorganisaation johtaminen on haasteellista. Haasteet liittyvät sekä henkilöstön kiinnittymiseen organisaatioon että työn organisoinnin ja tavoitteellisuuden johtamiseen. Johtamisessa onnistuminen perustuu seuraaville toimintatavoille:

- Selkeät toiminnan pelisäännöt ja prosessit
- Asiantuntijuuden ja osaamisen arvostaminen
- Yhteinen työllisyysalueen tavoitteiden kanssa tehtävä työ ja tiedolla johtaminen
- Jokaisen virkailijan kiinnittyminen johonkin pienempään lähitiimiin
- Taitava verkostotyö

Työvoimaviranomaisen tehtävää leimaa vahvasti verkostossa toimiminen. Verkostotyö perustuu vastavuoroisuuteen ja luottamukseen, jossa tehdään yhteistyötä erilaisten asiakkaiden, ryhmien ja eri organisaatioiden välillä. Verkostotyöllä vastataan henkilöasiakkaiden ja yritys- ja työnantaja-asiakkaiden tarpeisiin kokonaisvaltaisesti. Verkostojen koordinoinnin vastuuta voidaan jakaa. Työllisyysalueella verkostojen toiminnan koordinointi perustuu dialogisuuteen ja verkosto-osaamiseen.

Yhteiskunnan talouden tasapainottamisen paine on kohdistunut ja kohdistuu työvoimapolitiikan kautta työllisyyden hoitoon valtakunnallisesti. Työllisyydenhoidon siirryttyä kuntien vastuulle asetelma on

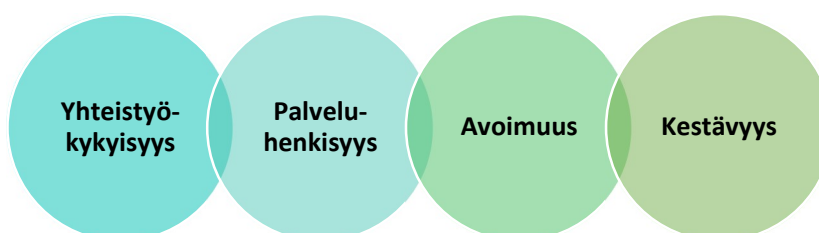
muuttunut; nyt paine ja odotukset kohdistuvat myös yhteistoiminta-alueen kuntien ja paikallisten toimijoiden suunnalta toisaalta työllisyydenhoidon kustannuksiin ja toisaalta työvoimapalveluiden vaikuttavuuteen. Työllisyysalueen palveluiden tavoitteenasettelu on tehty kuntia ja muita paikallisia toimijoita osallistavana vuoropuheluna. Työllisyysaluejohtaja toimii sisäisen ja ulkoisten sidosryhmien kanssa käytävän vuoropuhelun käynnistäjänä ja ylläpitäjänä. Samoin hän toimii lautakunnan esittelijänä ja on työntekijöiden esihenkilönä avainasemassa realististen tavoitteiden asettamisessa ja niiden toteutumisen seurannassa. Tiedolla johtamisen tueksi työllisyysalueella kehitetään seurannan mittareita ja työvälineitä.

Työllisyysaluejohtaja toimii työllisyysalueen taseyksikön johtajana. Hän toimii keskitettyjä palveluita kokotehtävänkuvalla tekevien työntekijöiden esihenkilönä. Henkilöasiakaspalvelun kustannuspaikan esihenkilönä työllisyysalueella toimii työllisyyspäällikkö. Työllisyysaluejohtajan ja työllisyyspäällikön tehtävät ja toimivalta määritellään Jämsän kaupungin hallintosäännössä. Matala hallinto rakentuu luottamukselle ja avoimuudelle.

3.2 Jämsä työnantajana

Tarjoamme työntekijöillemme kehitysmuotoisen työyhteisön, mukavat työkaverit, nykyaikaisen työympäristön ja työvälineet. Henkilöstön tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan jatkuvasti. Jämsän kaupunki on turvallisen, toimivan ja vastuullisen yhteisön rakentaja. Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö on yksi kärkitavoitteistamme. Huolehdimme, että meillä on oikea määrä osaavaa henkilöstöä oikeassa paikassa. Panostamme työilmapiiriin, työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen. Kehitämme työtämme, osaamistamme ja johtamistamme tavoitteellisesti.

Kuva 4 Jämsän arvot

Mitä arvot tarkoittavat työllisyysalueen sopimuskunnille?

- Haluamme rakentaa aidosti dialogista toimintakulttuuria lautakunnan keskuudessa
- Haluamme kehittää palveluitamme yhteistyössä työntekijöiden ja asiakkaiden kanssa koko työllisyysalueen hyväksi
- Toimintamme, valmistelumme ja päätöksentekomme on avointa
- Yhteisen, resurssit huomioon ottavan tavoitteenasettelun kautta työllisyysalueen toiminta on kestäväällä pohjalla

Mitä arvot tarkoittavat työntekijöille?

- Tarjoamme kehitysmuotoisen työyhteisön, mukavat työkaverit, nykyaikaisen työympäristön ja työvälineet
- Jämsän kaupunki on turvallisen, toimivan ja vastuullisen yhteisön rakentaja
- Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö on yksi kärkitavoitteistamme
- Panostamme työilmapiiriin, työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen
- Kehitämme työtämme, osaamistamme ja johtamistamme tavoitteellisesti

3.3 Työllisyysalueen alkuvaiheen henkilöstövaikutuksia

Työllisyysalueen toiminnan aloitus

- Tammikuun 2025 alussa työllisyysalueen toiminnan ensimmäisillä viikoilla toteutettiin intensiivinen henkilöstön yhteisperehdytys lähipäivinä, mikä koettiin tärkeänä ja hyödyllisenä lähtökohtana yhteisen organisaatiokulttuurin ja työyhteisön muodostumiselle. Yhdessä sovitut pelisäännöt ja tavoitteet ovat hyvinvoivan ja toimivan organisaation perusta.
- Valmisteluvaiheessa tunnistettiin, että työllisyysalueen toiminnan käynnistyttyä perehtymistarvetta on myös vastuukunnan konserni- ja tukipalveluiden henkilöstöllä ja mahdollisesti sopijakuntien henkilöstöllä.

Työllisyysalue, sopijakunnat ja elinkeinoyhtiöt

- Työllisyysalue on ottanut aktiivisen toimijan roolin yhteistyön suunnittelussa sopijakuntien ja elinkeinoyhtiöiden kanssa. Tavoitteena on luoda ensimmäisen toimintavuoden aikana yhteiset menettelytavat ja asiakaslähtöiset työprosessit yhteisten tehtävien osalta, esimerkiksi ohjaus ja neuvonta.

Työllisyysalueen johtaminen

- Työllisyysalueen laajasta alueesta ja sopijakuntien määrästä aiheutuvat haasteet johtamiselle
- Verkostotyön taidot ovat johtamisessa avainasemassa.
- Toiminnan käynnistämisen vaiheessa muutosjohtamisen haasteet ovat suuria.
- Muutoksen ohjaamisessa ammattijohtamisen rinnalla poliittisella johtamisella on henkilöstön näkökulmasta suuri vaikutus.

Yhteistoiminnan tarve

- Muutokset työtehtävissä, työmenetelmissä, työjärjestelyissä, työtilojen järjestelyissä ja siirroissa tehtävistä toiseen – kaiken muutoksen takia tulee olemaan välillisen ja välittömän yhteistoiminnan merkittävä tarve
- Ajalla 28.1.-24.3.2025 käytiin työllisyysalueen ja Jämsän työllisyyspalvelujen henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Niissä tavoiteltiin asiakaslähtöistä ja paikallisen työmarkkinan tarpeisiin vastaavaa palvelujen järjestämistä. Tavoitteena oli tehtävien tarkoituksenmukainen järjestäminen, riittävien voimavarojen suuntaaminen asiakastyöhön ja yhteistoiminta-alueen koko maantieteellisen alueen palvelujen turvaaminen. Käsiteltävinä aiheina olivat toimintakulttuuri, organisaatorakenne, johtamis- ja esihenkilötyön järjestäytyminen, vastuukunnan ja työllisyysaluelautakunnan toimivalta henkilöstöasioissa, työllisyysalueen työntekopaikat, työntekijöiden nimikkeet ja tehtäväkuvat, henkilövalintojen tekeminen keskitettyihin tehtäviin sekä työaika.

Työllisyysalueen palveluiden rakentuminen ja vaikutus työllisyysalueen henkilöstöön

- Sopijakuntien lähipalvelun vuoksi osa henkilöstöstä liikkuu alueen eri kunnissa työtehtävän mukaan
- Henkilöstölähtöinen kehittäminen on toiminnan lähtökohta. Uudistuksen myötä henkilöstöllä mahdollisuus osallistua palveluiden kehittämiseen.
- Asiakaslähtöinen palveluiden kehittäminen ja asiakkaan osallisuus kehittämisessä on myös keskeinen periaate sekä henkilöasiakkaiden että työnantaja- ja yritysasiakkaiden osalta
- Sopijakuntien kanssa on sovittu terveistä ja turvallisista työtiloista

3.4 TE2024-uudistuksen ja Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen tavoitteet

Kaikkia Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kuntia yhdistää vahvasti tavoite säilyttää ja kehittää elinvoimaisuutta kokonaisvaltaisesti sekä säilyttää palvelut asiakasta lähellä. Alueen kunnissa tehdään tällä hetkellä sitoutunutta, mahdollisimman kestävää ja pitkälle tähtäävää paikallista elinvoimatyötä. Kuntien oman ja työllisyysalueen henkilöstön vahva yhteistyö henkilöasiakaspalveluiden, työnantaja- ja yrityspalveluiden ja muiden elinvoimapalveluiden osalta on kaikkien kuntien toive ja tavoite. Palveluiden räätälöinti ja hybriditoteutusten kehittämistä tehdään siten, että ne vastaavat alueen tarpeisiin ja ovat asiakkaiden saavutettavissa.

TE2024-uudistuksen valtakunnallisena tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2023). Uudistuksen perusteena ja tavoitteena todetaan

- nopeampi työllistyminen,
- asiakaslähtöisyys ja asiakkaille kohdennetut lähipalveluna tuotetut palvelut,
- paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivat palvelut sekä
- alueelle sijoittuvien työnantajien tarpeista käsin kehitetyt palvelut.

Uudistuksessa ja suunnittelussa on huomioitava

- palveluiden yhdenvertainen saatavuus,
 - kielellisten oikeuksien toteutuminen sekä
 - heikommassa työmarkkina-asemassa olevien palveluiden turvaaminen.
- (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2023)

Valmistelun aikana toteutetun kuntakyselyn perusteella laadittiin työllisyysalueen toiminnalle yhteiset alueelliset tavoitteet, joissa on huomioitu myös valtakunnalliset tavoitteet. Seuraavana esitellään nämä alueelliset tavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet.

Lähipalvelut sekä työnhakijoille että työnantajille

- Tarjoamme työllisyysalueen lähipalvelun ajanvarauksella jokaisessa kunnassa. Hoidamme asiakasasioita lähipäivystyspalveluna sovittuina aikoina, lisäksi alueellinen päivystysnumero.
- Täydennämme työllisyysalueen lähipalveluita kuntien omilla työllisyys- ja elinkeinopalveluilla.
- Kehitämme lähipalveluiden rinnalle toimivat sähköiset palvelut: Parannamme paikallisen tuen avulla asiakkaiden osaamista omaehtoisesti käytettäviin palveluihin ja luomme lähipalvelupisteisiin etäasioinnin mahdollistavat ratkaisut.
- Hyödynnämme palveluiden toteuttamisessa asiantuntijoiden hybriditehtävänkuvia ja erityisosaamista.

Osaavan työvoiman saatavuuden parantaminen

- Hyödynnämme kuntien toimivien ja aloittavien yritysten täsmäpalveluita sekä elinkeinoyhtiöiden palveluita. Tiivistämme yhteistyötä ja kehitämme lisää uusia tehokkaan kohtaannon palveluita.
- Teemme yhteistyötä koulutuksenjärjestäjien kanssa sekä Keski-Suomen että Pirkanmaan alueella.
- Jokaisella asiantuntijalla on osaamista työnvälityksestä - työtarjoukset ja ehdokasasettelut kuuluvat jokaisen virkailijan tehtävänkuvaan.
- Kokopäiväisesti työnantajien ja yritysten kanssa työskentelevät asiantuntijamme toimivat muiden asiantuntijoidemme tukena työllisyyspalveluiden ja työnantajien sekä yritysten välisessä yhteistyössä.
- Yhteensovitamme työikäisten kotopalvelut osaksi työllisyyspalveluita.

Valmennus- ja koulutuspalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden edistäminen

- Räättälöimme paikallisia ratkaisuja, jotka ottavat huomioon työllisyyden hoidon erityispiirteet ja palveluiden saavutettavuuden.
- Kehitämme hybriditoteutuksia ja paikallista tukea etäpalveluiden toteutuksessa.
- Teemme yhteistyötä koulutuksenjärjestäjien kanssa sekä Keski-Suomen että Pirkanmaan alueella.
- Kehitämme valmennus- ja koulutuspalveluiden tuotantoa huomioiden paikalliset ekosysteemit.

Heikommassa asemassa olevien palveluista huolehtiminen

- Lähipalvelumme tukevat heikommassa asemassa olevia. Tuemme asiakkaita itsenäisessä asiakkuuden hoitamisessa.
- Huolehdimme asiakaspalvelun resursoinnista ja kehitämme palvelupolkuja, ettei asiakkaan työttömyys pitkity.
- Teemme monialaista yhteistyötä hyvinvointialueiden, KELA:n ja verkostojen kanssa. Kehitämme TYM-verkostoa TYM-johtoryhmän johdolla.
- Kehitämme täsmätyökykyisille kohdennettuja palveluita yhdessä paikallisten verkostojen kanssa.
- Kehitämme työkykykoordinaattoreiden palveluita ja alueen asiantuntijoiden työkykyosaamista sekä huolehdimme riittävästä resursoinnista.

4. Toimipisteiden määrä ja sijoittuminen

Järjestämällä työvoimapalvelut vahvoina kuntakohtaisina lähipalveluina Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue tavoittelee työvoimapalveluiden vaikuttavuutta ja tehokkaita kohtaannon palveluita sekä pidempään työttömänä olleiden ja muiden heikommassa työmarkkina-asemassa olevien palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantumista. Lähipalvelu on ollut erittäin vahva tavoite ja toive kaikkien eteläisen alueen kuntien osalta. Lähipalvelua tarjotaankin ajanvarauksella kaikkien alueen kuntien palvelupisteissä, sekä henkilöasiakkaille että työnantaja- ja yritysasiakkaille.

Asiointipisteiden palveluita (vrt. TE-toimiston aulapalvelut) kehitetään yhteistyössä kuntien kanssa. Etäpalvelumahdollisuus onnistuu kaikissa kunnissa. Sillä tarkoitetaan tilannetta, että asiakkaalla on mahdollisuus tulla kunnan palvelupisteeseen ja osallistua sieltä käsin joko itsenäisesti tai tuetusti verkossa järjestettävään palveluun tai neuvotteluun. Työturvallisuus- ja tietosuoja-asiat sekä työskentelyolosuhteet otetaan huomioon palvelupisteiden toteuttamisessa ja virkailijoiden työpisteillä.

Tällä hetkellä työllisyyspalvelut ja yrityspalvelut toimivat seuraavissa osoitteissa:

Joutsa	Kunnantalo, Länsitie 5
Jämsä	Työllisyyspalvelut, Paattilantie 2
	Yrityspalvelut, virastotalo Koskelo, Kenraalintie 12
Keuruu	Työllisyyspalvelut, kaupungintalo, Keuruuntie 5
Luhanka	Kunnanvirasto, Hakulintie 2
Multia	Kunnanvirasto, Multianraitti 3
Mänttä-Vilppula	Työllisyyspalvelut, kaupungintalo, Seppälän puistotie 15
	Yrityspalvelut, MW-kehitys Oy, kaupungintalo, Seppälän puistotie 15
Petäjävesi	Kunnanvirasto, Suutarintie 4
Toivakka	Toivakka-talo, Iltaruskontie 2

Joutsa

Joutsa ei kuulunut työllisyyden kuntakokeiluihin. Kunnan työllisyydestä vastaava henkilö tapaa hyvinvointialueen työntekijää säännöllisesti. Palkkatukityö ja nuorten kesätyöt ovat kunnan henkilöstövastaavan työnkuvassa. Joutsassa toimii hyvinvointialueen työpaja, jonka toiminta suunnattu kaikenikäisille joutsalaisille ja luhankalaisille asiakkaille. Kunnassa työskentelee elinkeinokoordinaattori, joka tekee yhteistyötä työllisyysalueen kanssa yrityspalveluiden osalta. Vuoden 2025 alusta työllisyysalueen tarvitsemat tilat ovat kunnantalolla.

Jämsä

Jämsä oli mukana työllisyyden kuntakokeilussa Keuruun ja Saarijärven kanssa. Jämsän kaupungin työllisyyspalvelut hoitavat kaupungin muita työllisyydenhoidon tehtäviä, kuten kaupungin työttömyysturvamaksujen seuranta, kaupungin kesätyöllistämistä ja Jämsässä toimiville työnantajille myönnettäviä kesätyöseteleitä. Työllisyystyöryhmä, jota työllisyyspäällikkö kutsuu koolle, toimii yhteistyöelimenä työllisyyspalvelujen välillä. Lisäksi kaupunki järjestää työkokeilun ja yhdyskuntapalvelun paikkoja omasta organisaatiostaan. Jämsän kaupungin työllisyyspalveluissa on pitkä historia yhteistyöstä sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä muiden sidosryhmien kanssa. Yhteistyötä tehdään mm. kaupungin kotoutumisen palveluiden kanssa. Jämsässä toimii työvalmennussäätiö Avitus, jonka asiakkaita ovat mm. kehitysvammaiset, sosiaalihuoltolain mukaisessa työtoiminnassa olevat, nuoret ja pitkäaikaistyöttömät. Nuorten palveluissa työllisyyspalvelut tekevät yhteistyötä Työvalmennussäätiö Avituksen nuorten palveluiden, hyvinvointialueen ja oppilaitosten kanssa ohjaamotyyppisesti. Työvalmennussäätiö tuottaa kaupungin ostopalveluna työpajatoimintaa nuorille ja aikuisille sekä työllisyydenhoidon hanketoimintaa nuorille ja etsivän nuorisotyön palveluita. Avitus on Jämsän kaupungille ja Keski-Suomen hyvinvointialueelle tärkeä palveluntuottaja ja yhteistyökumppani.

Työllisyysalueen toimitilat sijaitsevat samoissa, mutta laajentuneissa tiloissa Jämsän kaupungin työllisyyspalveluiden kanssa keskustan tuntumassa. Lisäksi työllisyyspalvelut käyttävät isompiin tapaamisiin ja tapahtumiin läheistä vanhaa Jokivarren puukoulua, jossa on ajanmukainen tekniikka etäyhteyksiä varten. Mahdollista lisätilan tarvetta asiakastyöhön tai hiljaiseen työhön arvioidaan tilanteen mukaan.

Keuruu

Keuruu oli mukana työllisyyden kuntakokeilussa Jämsän ja Saarijärven kanssa. Kaupungin työllisyyspalveluissa hoidetaan kotoutumisen palveluja, opinnollistamista (Paikko) ja oppisopimuksia, nuorten kesätyöllistämistä ja työllistämisen avustuksia yrityksille sekä työllisyyden hankkeita. Nuorten työpaja toimii OKM:n avustuksen kautta, ja samoissa tiloissa nuorten pajan kanssa toimii etsivä nuorisotyö. Nuorten asioissa työllisyyspalveluissa tehdään yhteistyötä nuorten valmentajien, hyvinvointialueen ja oppilaitosten kesken ohjaamotyyppisesti. Nuorisopalveluissa on myös etsivää nuorisotyötä. Työllisyyspalvelut vastaavat kotoutumisen palveluista ja kotouttamisohjelman laatimisesta. Kotoutumisen ja työelämän yhteensovittamiseksi on kehitetty hanketoimintaa. Elinkeino- ja yrityspalvelut tuotetaan yhteistyössä Kehittämisyhtiö Keulink Oy:n kanssa.

Työllisyysalueen toimitilat ovat samoissa tiloissa kaupungin työllisyyspalveluiden ja Kehittämisyhtiö Keulink Oy:n kanssa Keuruun kaupungintalolla. Tämä mahdollistaa myös tilojen osalta sujuvan yhteistyön asiakasnäkökulmasta. Kaupungintalolla on järjestetty työnhakija-asiakkaiden ja työnantaja- ja yritysasiakkaiden tilaisuuksia valtuustosalissa.

Luhanka

Luhanka ei ollut mukana työllisyyden kuntakokeilussa. Kunnan työllisyyspalveluissa työskentelee 1 henkilö (hyvinvointijohtaja) virassa noin 2–3 päivää viikossa. Koko työllisyyden hoito Luhangan kunnassa kuuluu tähän tehtävään. Lisäksi yrityspalvelut kuuluvat kunnanjohtajan työnkuvaan. Viestintää hoidetaan varsin

maltillisesti kunnan resurssein. Työllisyysalueen käytettävissä on tarvittaessa kunnanviraston tilat asiakastapaamisiin.

Multia

Multia ei ollut mukana työllisyyden kuntakokeilussa. Yrityspalveluita alkaville ja toiminnassa oleville yrittäjille hoitaa kunnanjohtaja. Etsivän nuorisotyöntekijän palvelut on järjestetty yhdessä Petäjäveden ja Uuraisten kanssa. Nuorten kesätyö toimii sivistystoimen alaisuudessa.

Työllisyysalueen käytettävissä on kunnanvirastolta yksi huone ja tarvittaessa neuvottelutila asiakastapaamisia ja tilaisuuksia varten.

Mänttä-Vilppula

Mänttä-Vilppula oli mukana Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilussa. Kaupungin omat työllisyyspalvelut sijoittuvat kaupungin organisaatiossa osaksi konsernipalveluita. Etsivä nuorisotyö, nuorten työpaja ja kotouttaminen ovat tiivis osa työllisyyspalveluita. Mänttä-Vilppulassa on ollut SPR:n vastaanottokeskus, minkä myötä paikkakunnalla on ollut kotoutuja-asiakkaita myös työllisyyspalveluissa. Kaupungin omat työllisyyspalvelut hoitavat kunnan myöntämää työllistymistukea, nuorten kesätöiden organisointia, kunnan kotouttamistyötä ja kuntapaikkaa hakevien palveluita. Yhteistyötä tehdään tiiviisti kolmannen sektorin ja verkoston kanssa, erityisesti Saskyn kanssa.

Työllisyysalueen tilat ovat samoissa tiloissa kaupungin työllisyyspalveluiden kanssa Mänttä-Vilppulan kaupungintalolla. Elinkeinoyhtiö MW-Kehitys Oy toimii myös kaupungintalolla.

Petäjävesi

Petäjävesi ei ollut mukana työllisyyden kuntakokeilussa. Etsivä nuorisotyöntekijä tekee aktiivista työtä nuorten parissa (sivistystoiminnan alla). Kunnanjohtaja hoitaa yrityspalveluita, lisäksi Keski-Suomen Yritysideat antaa neuvontapalvelua aloittaville yrittäjille.

Työllisyysalueen tilat ovat kunnanvirastolla. Työllisyysalueen keskitettyjen palveluiden osalta tukien myöntämisen erityisasiantuntija työskentelee Petäjävedellä.

Toivakka

Toivakka ei kuulunut työllisyyden kuntakokeiluun. Toivakassa kunnan omat työllisyyspalvelut ovat osa elinvoimapalveluita ja sijaitsevat kunnan hallintopalvelujen alaisuudessa. Kunnassa ei ole työpajatoimintaa, mutta kuntouttavan työtoiminnan ryhmävalmennus on toiminut omassa tilassa, ja sitä koordinoi hyvinvointialue. Työllisyyspalveluissa työskentelee yksi henkilö, ja työnkuva on ollut laaja. Työllisyyttä ja elinvoimaisuutta on kehitetty pienessä kunnassa räätälöidysti ja verkostoitumalla.

Toivakan kunnantalo, Toivakkatalo on uudehko ja moderni rakennus, ja rakennuksen aulassa on mahdollisuus järjestää pienimuotoisia yleisötilaisuuksia, esimerkiksi työnhaunvalmennuksia tai rekrytilaisuuksia. Työllisyysalueen tilat ovat kunnantalolla. Aulan ja työhuoneiden välillä on lukitut ovet. Toivakkatalon neuvotteluhuoneessa on ajantasainen tekniikka, joka mahdollistaa etäneuvottelut ja -palvelut.

5. Taloudelliset ja henkilöstövoimavarat ja niiden kohdentuminen

Työllisyysalueen palveluiden määrän ja laadun määrittely sekä yhdenvertainen tarjonta kuuluvat järjestämisvastuun piiriin. Työllisyysalueen lautakunta käsittelee ja hyväksyy vuosittain toimintasuunnitelman palveluiden järjestämisestä. Suunnitelmassa asetetaan suuntaviivat ja tavoitteet mm. henkilöstölle, palveluille, palvelupisteille sekä kehittämistyölle. Vuonna 2025 toimintasuunnitelma on laadittu päivittämällä tarvittavilta osin työllisyysalueen järjestämissuunnitelma.

Sopijakunnat ovat yhteistoimintasopimuksessa määritelleet turvaavansa lakisääteisille työllisyyspalveluille riittävän rahoituksen yhdenvertaisella tavalla kuntalain 8 §:n 3 momentin mukaisesti. Riittävän rahoituksen tarve arvioidaan vuosittain lakisääteisten tehtävien ja velvoitteiden, työnantajien ja työmarkkinoiden ennakoitavien tarpeiden sekä työvoimapalveluiden asiakkaiden yksilöllisten palvelutarpeiden perusteella. Rahoituksen mitoituksessa ja talousarvion laadinnassa otetaan huomioon myös vastuukunnan ja muiden kuntien taloudellinen tilanne, toimintaympäristö sekä työllisyysalueen yhteinen tavoitteenasettelu. Yhteiselle lautakunnalle on yhteistoimintasopimuksessa määriteltä tehtäviksi seurata, arvioida, ohjata ja kehittää toimintaa ja sen vaikuttavuutta sekä valvoa, että toimintaa johdetaan tarkoituksenmukaisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti.

Tämä edellä kuvattu päätöksenteko ja ohjaus luovat raamit vuosittain arvioida taloudellisia ja henkilöstövoimavaroja.

Tässä toimintasuunnitelmassa on kuvattu taloudelliset ja henkilöstövoimavarat, jotka perustuvat vuodelle 2025 laadittuun talousarvioon. Henkilöstövoimavarat vuoden 2025 aikana perustuvat valtiolta siirtyneen henkilöstön määrään sekä työllisyysalueen tavoitteenasetteluun.

5.1 Taloudelliset resurssit

Työllisyysalueen budjetoinnin lähtökohdaksi asetettiin vuodelle 2025 kuntien saama yhteenlaskettu valtionosuuslisäys 90 % suuruisena, yhteensä 4 563 806 euroa. Valtionosuusjärjestelmä ja siirtymäajan rahoitus kohtelevat alueen kuntia eriarvoisesti, joten 10 % vähennys tehtiin varmistamaan sitä, että työllisyysalueen aiheuttamat kustannukset eivät muodostu kunnille ylivoimaisen suuriksi.

Työllisyysaluevalmistelussa lähdettiin siitä, että tämä rahoitus on riittävä laadukkaiden ja yhdenvertaisten palveluiden järjestämiseen koko työllisyysalueella huomioiden myös erityisesti kattavat lähipalvelut. Mikäli kunnat haluavat parantaa palvelutasoa merkittävästi, ne ovat tietoisia, että tämä tulisi tällöin vaatimaan myös lisärahoitusta. Jokaisella kunnalla on ollut suunnitelmissa myös omia työllisyydenhoidon ja elinvoiman toimenpiteitä, joten todellinen kuntien näihin palveluihin budjetoima määräraha on suurempi kuin kuntien yhteenlaskettu valtionosuuslisäys lakisääteisiin työvoimapalveluihin.

Taulukko 7 Työllisyysalueen talousarvion koonti

TYÖLLISYYSALUEEN TALOUSARVION KOONTI	
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	2 516 686,00
Palvelujen ostot	525 600,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	6 800,00
Muut toimintakulut	104 500,00
Toimintakulut yhteensä	3 153 586,00
TYÖLLISTÄMISPALVELUT	
Palkkatuki ja työllistämistuki	505 220,00
Työolosuhteiden järjestämistuki	42 500,00
Starttiraha	259 000,00
Työllistämispalvelut yhteensä	806 720,00
TYÖLLISTYMISTÄ TUKEVAT PALVELUT	
Asiantuntija-arvioinnit	20 000,00
Työvoimakoulutus ja muut koulutuspalvelut	343 000,00
Matka- ja yöpymiskustannusten korvaus ja harkinnanvarainen kulukorvaus	40 500,00
Valmennuspalvelu	200 000,00
Työllistymistä tukevat palvelut yhteensä	603 500,00
Talousarvio yhteensä	4 563 806,00

5.2 Henkilöstöresurssit Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella

Työllisyysalueen talousarviota laadittiin elokuussa 2024. Työllisyysalueen henkilöstöresurssin perusteena on ollut tuossa vaiheessa tiedossa ollut valtiolta siirtyvän henkilöstön määrä, joka oli 44 HTV. Henkilöstöresurssia lisättiin palvelujen tuottamiseksi seuraavasti:

- 2,4 HTV, valmennuspalvelujen tuottaminen omana työnä (Joutsa, Jämsä, Luhanka, Multia, Petäjävesi, Toivakka)
- 1 HTV, harkinnanvaraisen kulukorvausjonon purkaminen (määräaikainen vuodelle 2025)
- 1 HTV, työllisyysaluejohtaja

Yhteensä henkilöstöresurssin varaus on ollut talousarviossa 48,4 HTV, josta toimintasuunnitelman kirjoitushetkellä huhtikuussa 2025 toteutuu 47,7 HTV.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen koko henkilöstö on palvelussuhteessa Jämsän kaupunkiin. Tavoitteena on turvata henkilöstön joustava käyttö esimerkiksi äkillisissä muutosturvatilanteissa, riittävän monipuolisen osaamisen saatavuus sekä sijaisuusjärjestelyt kaikkiin kuntiin.

Henkilöstö sijoittuu kuntien toimipisteisiin palvelutarpeen perusteella. Kuntakokeilun kokemusten perusteella vaikuttavan palvelun järjestämiseksi tärkeää on seurata henkilöasiakaspalvelun asiakasmäärää. Seuraavassa taulukossa kuvataan henkilöasiakaspalvelun resurssin jakautumista maaliskuussa 2025.

Taulukko 8 Henkilöasiakaspalvelun resurssin jakautuminen, maaliskuu 2025

	Asiakas- määrä	Nykyinen resurssi	Suunniteltu resurssi	Laskennallinen arvio asiakasmäärä/ asiantuntija
Joutsa ja Luhanka	365	3	3	122
Jämsä	1855	14.4	15.4	129
Keuruu	803	6.45	6.7	125
Petäjävesi ja Multia	373	3.15	3.1	119
Mänttä-Vilppula	832	6.5	6.7	128
Toivakka	151	1.3	1.2	116
Yhteensä/keskiarvo	4379	34.8	36.1	123

Henkilöstön tehtäväkuvauksia käsiteltiin alkuvuoden aikana yhteistoimintaneuvotteluissa. Tehtäväkuvauksiin (ja nimikkeisiin) tulee tehdä tarkennuksia vuoden aikana. Huhtikuussa suunnitelma henkilöstön tehtävistä on seuraava:

Johto- ja esihenkilötehtävät

1. työllisyysaluejohtaja
2. työllisyyspäällikkö

Asiantuntijatehtävät

3. työllisyysasiantuntija, henkilöasiakaspalvelu
4. työllisyysasiantuntija, yrityspalvelu
5. työllisyysasiantuntija, valmennuspalvelut (koko- tai osatehtäväkuva)
6. työllisyysasiantuntija, työnhaun alkupalvelu
7. perehdytys (osatehtäväkuva)
8. maksatusasiantuntija
9. kotoutumisen asiantuntija (Jämsän kaupunki)
10. työllisyysasiantuntija (kotoutumispalvelut, yhteinen virka, 1. Jämsä-Joutsa-Luhanka-Toivakka ja 2. Jämsä-Multia-Petäjävesi ja 3. Jämsä-Mänttä-Vilppula)
11. EURES-neuvoja (osatehtäväkuva)

Koordinoimia sisältävät tehtävät

12. perehdytyksen koordinointi (osatehtäväkuva)

13. viestinnän koordinointi (osatehtävänkuva)
14. EURES-koordinaattori (osatehtävänkuva)
15. työllisyysasiantuntija, valmennusten koordinointi (osatehtävänkuva)
16. työllisyysasiantuntija, koulutusten koordinointi
17. työllisyysasiantuntija, kotoutumiskoulutusten koordinointi (osatehtävänkuva)
18. muutosturvapalvelut (osatehtävänkuva)
19. Työkykykoordinaattori
20. TYM-koordinaattori

Erityisasiantuntijatehtävät

21. psykologi
22. erityisasiantuntija

Erityistehtävien toteuttaminen osatyönkuvana esim. kahden tai kolmen henkilön osatehtävänkuvana on poissaolojen ja henkilövaihdosten suhteen vähemmän haavoittuva rakenne, kuin ainoastaan yhden henkilön hoitama tehtävä.

Työllisyysalueen organisaatorakenne on pidetty mahdollisimman matalana, ja henkilöstön voimavarat on kohdennettu kuntien toiveiden mukaisesti asiakaspalveluun.

5.3 Kuntien oma resursointi työllisyyden hoitoon ja elinvoiman palveluihin liittyviin tehtäviin

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kunnissa työskentelee työllisyyden hoitoon ja elinvoimaan liittyvissä tehtävissä henkilöstöä, mm. tehtävänimikkeillä työllisyyspäällikkö, palvelusihteeri, omavalmentaja, kotoutumisenohjaaja, nuorten työpajan ohjaaja ja työvalmentaja. Seuraavan sivun taulukossa on kuvattu kuntien omaa resursointia työllisyyden hoitoon ja työnantaja- ja yrityspalveluiden työtehtävien osalta. Kunnat ovat organisoituneet hyvin eri tavoin näiden tehtävien osalta – nimikkeet eivät ole välttämättä vertailukelpoisia. Tämä taulukko voi kuitenkin toimia pohjana jatkosuunnittelulle. Lisäksi kunnissa on monia muitakin tehtäviä, jotka tukevat elinvoimaa ja esimerkiksi sijoittumista paikkakunnalle.

Taulukko 9 Taulukossa on kuvattu alueen kuntien omaa henkilöstöä, joiden tehtävät liittyvät työllisyyden hoitoon, työnantaja- ja yrityspalveluihin tai elinvoimaan. Kunnanjohtajat on mainittu taulukossa niiden kuntien kohdalla, jossa kunnanjohtaja tekee yrityspalvelun tehtäviä. Muuten kaikkien kuntien ja kaupunkien johtajien tehtävät liittyvät elinvoimatyöhön. Taulukko ei ole kattava, vaan toimii keskustelunavauksena ja pohjana suunnittelun seuraavalle vaiheelle, jossa rakennetaan yhteistoiminnan malleja kuntien ja työllisyysalueen välille.

Kunta	Tehtävänimike	Koko työnkuva liittyy työllisyyden hoitoon tai elinvoimaan	Osa työnkuvasta liittyy työllisyyden hoitoon tai elinvoimaan
Joutsa	Henkilöstövastaava		X
	Hyvinvointikoordinaattori		X
	Elinkeinokoordinaattori	X	
	Etsivä nuorisotyöntekijä		X
	Henkilöstöasiantuntija		X
	Viestintäsuunnittelija		X
Jämsä	Työllisyyspäällikkö	X	
	Omavalmentajat (KK)	X	
	Työkykykoordinaattori	X	
	Kotoutumisen koordinaattori		X
	Etsivät nuorisotyöntekijät		X
	Työvalmentajat		X
	Elinvoimajohtaja		X
	Yrityspalvelupäälliköt	X	
	Yhteisömanageri	X	
Keuruu	Työllisyyskoordinaattori	X	
	Omavalmentaja	X	
	Palvelusihteeri		X
	Ohjaaja (kuntouttava työtoiminta)	X	
	Etsivät nuorisotyöntekijät		X
	Nuorten pajan työvalmentajat		X
	Elinvoimajohtaja		X
	Kaupunkikehityspäällikkö		X

Kehittämisyhtiö Keulink Oy	Toimitusjohtaja	X	
	Kehittämispäällikkö	X	
	Yritysneuvoja	X	
Luhanka	Hyvinvointijohtaja		X
	Kunnanjohtaja		X
Multia	Etsivä nuorisotyöntekijä		X
	Kunnanjohtaja		X
Mänttä-Vilppula	Työllisyyspalvelupäällikkö	X	
	Palveluohjaaja, OMA-valmentajat	X	
	Palveluohjaaja, nuorten yksilövalmentaja	X	
	Etsivä nuorisotyöntekijä		X
	Palveluohjaaja (kotoutuminen)		X
MW-kehitys OY	Toimitusjohtaja		X
	Kehitysjohtaja	X	
	Yritysasiantuntija	X	
	Suunnittelukoordinaattori	X	
Petäjävesi	Työllisyyskoordinaattori		X
	Kunnanjohtaja		X
	Keski-Suomen yritysneuvoja	X	
	Etsivä nuorisotyöntekijä		X
Toivakka	Työllisyys- ja elinkeinosuunnittelija	X	
	Viestintä- ja markkinointisuunnittelija		X
	Kunnanjohtaja		X
	Hyvinvointisuunnittelija		X

6. Palveluiden tuottamista ja kohdentumista koskevat ratkaisut

Työllisyysalueen palveluiden määrän ja laadun määrittely sekä yhdenvertainen tarjonta ovat järjestämisvastuussa olevan Jämsän kaupungin tehtävää. Palvelusuunnittelua tehdään vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä, ja resursointi valmistellaan kuntien yhteistyönä ohjausryhmän ja lautakunnan kanssa. Palveluiden yksilöllinen tarjonta perustuu henkilöasiakkaiden lakisääteisen palveluprosessin yhteydessä arvioituihin tarpeisiin, asiantuntija-arviointina järjestettyyn palvelutarpeen arviointiin tai työttömien ja kotoutuja-asiakkaiden monialaisessa palveluissa arvioituun tarpeeseen sekä asiakkaan oma-asiointipalveluissa itse tekemien palvelutarvearviointien tietoihin. Työnantajien palvelutarpeet perustuvat työnantajien antamien toimeksiantojen sekä asiakastapaamisten ja muiden kontaktien kautta saataviin tietoihin ja kartoituksiin.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen palvelutarjontaan kuuluvat lakisääteiset työvoimapalvelut. Asiakkaiden näkökulmasta työvoimaviranomaisen palvelut, kuntien omat ja elinkeinoyhtiöiden työnantaja- ja yrityspalvelut ja elinvoimapalvelut muodostavat laajemman kokonaisuuden, jossa palvelut kytkeytyvät työllisyydenhoidon, kohtaannon ja elinvoiman edistämisen teemojen ympärille. Tärkeää on ketterä asiakkaan palveluprosessi, selkeä työnjako ja toisaalta tiivis yhteinen kehittämistyö.

Työllisyysalueen palveluiden kehittämisessä pyritään myös tunnistamaan ja hyödyntämään eri toimijoiden yhteistyötä sekä paikallisia palveluekosysteemeitä eri kuntien alueella. Työllisyysalueen kuntien yleisillä työllisyys- ja elinvoimapalveluilla sekä kuntaekosysteemien kumppaneiden toimesta voidaan lakisääteisten työvoimapalveluiden rinnalla parantaa työvoiman kysyntää, uutta yritystoimintaa, työvoiman saatavuutta, työllistymistä, osaamista, osallisuutta ja hyvinvointia.

Valmistelun aikana kunnille toteutettiin kysely palvelun painopisteistä. Kyselyn tulos viesti, että kuntien tahtotila on tarjota vahvat työnantajapalvelut ja yrittäjäksi aikovien palvelut, huolehtia nuorten palveluiden resursoinnista sekä painottaa heikommassa asemassa olevien palveluita, varsinkin pitkäaikaistyöttömien palveluita. Valmistelun aikana työllisyysalueelle luotiin alueelliset tavoitteet ja niiden pohjalta asiakaspalvelun toimintamallit, jotka on esitelty aiemmin. Toimintamallit ohjaavat työllisyysalueen palveluiden suunnittelua ja toteutusta.

6.1 Työllisyysalueen tuottamat palvelut

Työllisyysalue tuottaa palveluita joko kuntakohtaisesti, alueellisesti tai vastuukunnan konsernipalvelutuotantona. Seuraavassa taulukossa on esitelty suunnitelma kuntakohtaisina ja alueellisesti keskitettyinä palveluina hoidettavista työvoimaviranomaisen tehtävistä.

Taulukko 10 Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen tuotantosuosunnitelma

ETELÄISEN KESKI-SUOMEN TYÖLLISYYSSALUEEN TUOTANTOSUUNNITELMA		
LÄHIPALVELUT	TYÖLLISYYSSALUEEN SISÄLLÄ KESKITETYT PALVELUT	VASTUUKUNNAN TUOTTAMAT TUKIPALVELUT
Työnvälitys (työllisyysasiantuntija, henkilöasiakas- ja yrityspalvelu) - ehdokasasettelut - työtarjoukset - työpaikkailmoitukset Työnhaun käynnistäminen ja päättäminen Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelu Täydentävät työnhakukeskustelut Työttömien terveystarkastukseen ohjaus Työ- ja koulutuskokeiluun ohjaus ja sopimusten laatiminen Yritys- ja työnantaja-asiakkaiden neuvonta ja ohjaus Työnantaja- ja yrityskäynnit, palvelutarpeen kartoitus Yleisneuvonta palkkatuesta ja starttirahasta Työhön ja yrittäjyyteen ohjaus Koulutuksiin ja palveluihin ohjaus	Asiakkaiden palvelut Asiakkaiden puhelinpalvelu EURES-palvelut Ammatinvalinta- ja uraohjaus (psykologi) Tuki- ja maksatuspäätökset (erityisasiantuntija) - Palkkatuki - Starttiraha - Työolosuhteiden järjestelytuki - Kulukorvaukset - Matka- ja yöpymiskustannusten korvaus Maksatuksen valmistelu (maksatusasiantuntija tai kirjanpitäjä) Muutoksenhakuprosessit Yritysten muutosturvapalvelut	Päätöksenteko Toimialaohjaus Johtaminen ja edunvalvonta Taloushallinto Tietohallinto ja ict-tuki koneiden ja laitteiden osalta Henkilöstöhallinto
Asiakasprosessi (työllisyysasiantuntija, henkilöasiakaspalvelu) - Alkuhaastattelu, palvelutarvearvio - Työllistymissuunnitelmat - Kotoutumissuunnitelmat - Aktivointisuunnitelmat - Monialaiset työllistymissuunnitelmat - Työnhakukeskustelut Palkkatuen ja starttirahan puoltaminen suunnitelmassa Työttömyysturvatehtävät Työttömän omaehtoisen opiskelun tuki ja seuranta Palveluohjaus keskitettyihin ja valtakunnallisiin palveluihin Muutosturva +55 asiakkaat 3 kk työnhaku ulkomailla Puhelinneuvonta ja työnhaun alkupalvelu (työllisyysasiantuntija, työnhaun alkupalvelu)	Asiantuntijoiden tuki Työohjeet Työttömyysturvavakuutus asiantuntijoille Perehdytys Monialaisen yhteispalvelun koordinaatio Viestinnän koordinaatio Työkyvyn tuen palveluiden ja osaamisen koordinaatio (työkykykoordinaattori) Koulutusten suunnittelu, hankinta ja hallinnointi (työllisyysasiantuntija, koulutus- ja muutosturvapalvelut) Valmennusten suunnittelu ja koordinaatio (työllisyysasiantuntija, valmennuspalvelut)	KUNTIEN TYÖNÄ TUOTETTU PALVELU Viestintä oman kunnan asiakkaille Tapahtumatuotanto Kotoutumiskoulutukset (Keuruu, Mänttä-Vilppula, Jämsä ja Joutsa) Valmennuspalvelu (Keuruu ja Mänttä-Vilppula)
Valmennus: Työhönvalmennus, työnhakuvalmennus, uravalmennus (työllisyysasiantuntija, valmennuspalvelut)	Johtaminen Tiedolla johtaminen ja ennakointi Kehittämisen koordinaatio Hankinta	OSTOPALVELUT Yhteishankintakoulutukset Muutosturvakoulutukset Yrittäjyyskoulutukset (tarvittaessa) Asiantuntija-arvioinnit Kotoutumiskoulutukset (tarvittaessa) Tulkkipalvelu
		OPPILAITOSTEN KANSSA YHTEISTYÖSSÄ TUOTETUT PALVELUT Työvoimakoulutukset

Palvelukanavat ja palvelumuodot

Työllisyysalueella järjestetään lähipalvelua, etäpalvelua ja puhelinpalvelua niin henkilöasiakaspalveluiden kuin työnantaja- ja yrityspalveluiden osalta.

Lähipalvelu järjestetään jokaisessa kunnassa ajanvarauksella. Samoin jokaiseen kuntaan järjestetään henkilöasiakaspalveluiden päivystysaika, jolloin asiakas voi asioida ilman ajanvarausta. Päivystysajan pituus ja järjestämisväli suhteutetaan kunnan työnhakijoiden määrään.

Asiakkaalle tarjotaan valtakunnallisen puhelinpalvelun lisäksi alueellista puhelinpalvelua. Vastuuasiantuntijan kanssa asiointia varten asiakkaat saavat asiantuntijan puhelinnumeron ja

sähköpostiosoitteen. Asiakas voi olla yhteydessä asiantuntijaan puhelimitse, tekstiviestein ja sähköpostitse. Asiakaspalvelunumeron päivystäjä voi auttaa asiakkaita esimerkiksi ajanvarauksessa ja asiakaspalveluprosessiin liittyvissä akuuteissa asioissa, kuten työnhakuvelvoitteiden ilmoittamisessa. Kun vastuuasiantuntija ei ole tavoitettavissa, puhelu ohjautuu toiselle asiantuntijalle tai työllisyysalueen päivystävään numeroon.

Etäpalvelumahdollisuuksia ja verkkopalveluita kehitetään yhteistyössä kuntien ja etenkin monialaisen verkoston kanssa tukemaan asiakasprosessia ja palveluohjausta.

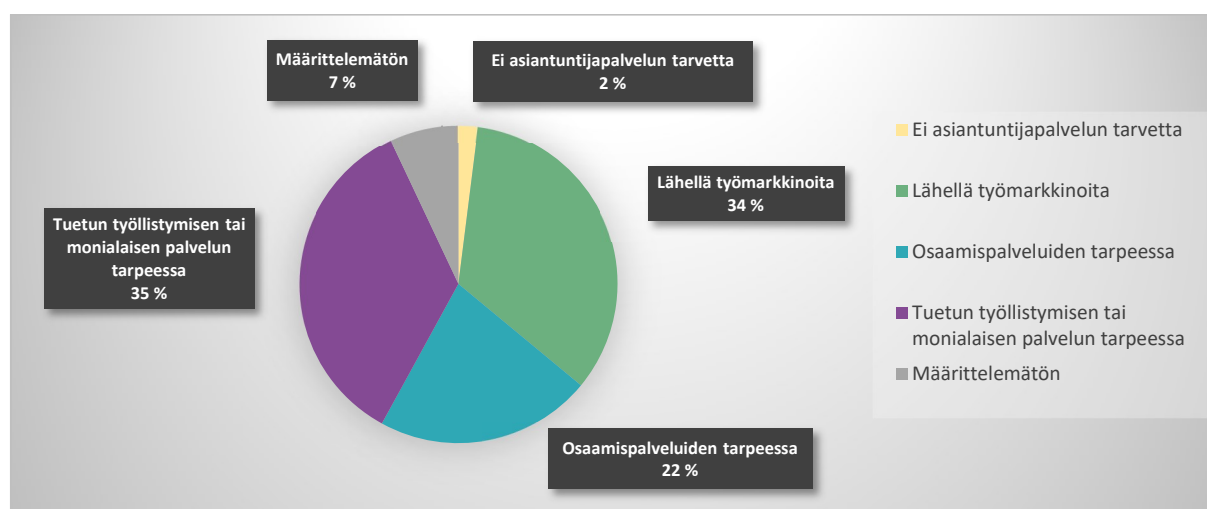
Asiakkuuden alkuvaiheessa asiakasta ohjeistetaan itsenäiseen, sähköiseen asiointiin Oma asiointissa ja Työmarkkinatorilla ja toisaalta asiakkaan kanssa sovitaan hänelle parhaista asiointitavoista. Uuden asiakkaan työnhaun aloituksen tueksi laaditaan kirjalliset ohjeet palveluprosessin etenemisestä, Oma asiointiin ja Työmarkkinatorin käytöstä ja mahdollisista paikallisista tiedotuskanavista.

Työnantaja- ja yrityspalveluiden toteutusmuotoja kehitetään yhteistyössä kuntien omien työnantaja- ja yrityspalveluiden, muiden elinkeinopalveluiden sekä elinkeinoyhtiöiden kanssa.

Henkilöasiakkaiden palvelut

Palvelujen yksilöllinen tarjonta perustuu henkilöasiakkaiden lakisääteisen palveluprosessin yhteydessä arvioituihin tarpeisiin sekä erikseen asiantuntija-arviointina järjestettyyn tai työttömien ja kotoutuja-asiakkaiden monialaisessa palveluissa arvioituun tarpeeseen sekä asiakkaan oma-asiointipalveluissa itse tekemien palvelutarvearviointien tietoihin. Kunnille TE2024-valmistelun tueksi toimitetun tietopaketin mukaan vuonna 2022 (kuukauden lopun vuosikeskiarvo) työttömien palvelutarve jakautui Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kunnissa seuraavan kaavion mukaisesti.

Taulukko 11 Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kuntien työttömien työnhakijoiden palvelutarve, 2022 vuosikeskiarvo

Työllisyysalueen toiminnan operatiivisessa suunnittelussa varmistetaan resurssin jaosta niin, että resurssi jakautuu kaikkiin kuntiin asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti.

Seuraavassa taulukossa on esitetty alustava suunnitelma työllistymistä edistävistä palveluista ja niiden kohdentumisesta. Arviot perustuvat vuoden 2025 talousarvioon sekä valmistelun tueksi tuotettuun tietoaineistoon.

Taulukko 12 Suunnitelma Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen työllistymistä edistävistä palveluista ja niiden kohdennuksesta.

	Valmistelun suunnitelma/ jaksoa	Tarkistettu suunnitelma huhti/25	Huomiot määristä ja palveluiden kohdentamisesta
Palkkatuki yksityisille työnantajille	200	200	Työllisyysalueelle siirtyi palkkatukeen ja starttirahaan kohdentuvaa ennen vuodenvaihdetta 2024–2025 päätöksillä sidottua palvelua n. 890 000 euroa, mikä on enemmän kuin työllisyysalueen talousarvioon oli varattu. Määrärahatilannetta tarkastellaan vuoden aikana.
Starttiraha			
Työvoimakoulutus (ammatillinen lisä- ja täydennyskoulutus)	80	180	Vuoden 2025 aikana koulutusresurssia kohdennetaan työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen, jotta yli vuoden mittainen kotoutumiskoulutusten jono saadaan purettua. Ammatillista lisä- ja täydennyskoulutusta suunnataan erityisesti lyhytkestoisin ja työnantajälähtöisiin täydentäviin koulutuksiin ja pätevöitymiskoulutuksiin.
Työvoimakoulutuksena järjestettävä kotokoulutus			
Valmennuspalvelut	200	200	Valmennuspalvelut sisältävät sekä henkilöasiakkaiden työhönvalmennuksen, työnhakuvalmennuksen sekä uravalmennuksen. Lisäksi valmennuspalveluina tarjotaan yritysten rekrytointivalmennuksiin. Merkittävä osa työttömien henkilöasiakkaiden valmennuspalveluista toteutetaan osana asiakkaan lakisääteisen palveluprosessin työnhakukeskusteluja ja täydentäviä työnhakukeskusteluja. Nämä toteutuvat kuntien lähipalveluissa ja tätä varten vahvistetaan henkilöstön valmennusosaamista.
Työkokeilut	300	300	Työkokeilujen määriä lisätään jonkin verran ja näitä järjestetään erityisesti kuntien, kansalaisjärjestöjen ja koulutuksenjärjestäjien toimesta. Kunnan palkkatukityöllistymisen poistumisen myötä ja palkkatuen myöntämisen keskeydyttyä työkokeilu on suositeltu polkupalvelu kohti työelämää. Koulutuskokeilut ovat kuntakokeilun aikana olleet vähän käytetty palvelu.
Koulutuskokeilut			
Omaehtoinen opiskelu	200	200	Opiskelutarjontaa pyritään alueella kehittämään ja asiakkaita ohjataan tutkintoon tai osatutkintoon johtaviin koulutuksiin.
Muutosturvakoulutus			Muutosturvakoulutusta järjestetään tarpeen mukaan yksityisiltä palveluntuottajilta hankittuna. Koulutuksen rahoittaa työllisyysrahasto.
Kuntouttava työtoiminta	1200 (jaksoa)		Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään Keski-Suomen ja Pirkanmaan hyvinvointialueen toimesta. Asiakasjaksot ovat arviolta 6 kk mittaisia.
Ekosysteemipalvelut			Koko kunnan ekosysteemi hyödynnetään asiakkaiden työllistymiseksi. Vapaa sivistys ja muut koulutuksenjärjestäjät, järjestöt ja projektirahoitukset linkitetään tiiviiksi osaksi palveluverkostoa. Työllisyysalueen kunnat voivat järjestää näitä itsehallintonsa nojalla tai myötävaikuttaa muulla rahoituksella tai ohjauksella kumppaneiden palveluihin. Näitä ovat mm. järjestöjen tuottamat palvelut sekä projektirahoituksessa (ESR+, EAKR) tarjottavat palvelut.

Pitkäaikaistyöttömien palvelut

Pitkäaikaistyöttömille suunnatuista palveluista työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu eli TYM ja kuntouttava työtoiminta ovat keskeisiä tälle kohderyhmälle suunnattuja palveluja. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu eli TYM on sosiaalitoimen, työvoimaviranomaisen, Kelan ja terveyspalveluiden lakisääteinen palvelu, jota tarjotaan asiakkaille, joiden tilanne on syytä arvioida laajemmin. Monialaisessa yhteispalvelussa eri tahot arvioivat yhdessä pitkäaikaistyöttömän palveluntarpeen sekä suunnittelevat ja toteuttavat asiakkaan kanssa palvelutarpeen mukaisia työvoima-, sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja. Monialaista palvelua tarvitsevien asiakkaiden osalta esimerkiksi lakisääteisen aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuu asiakas, työvoimaviranomainen sekä hyvinvointialueen edustaja.

Pitkäaikaistyöttömälle asiakkaalle voidaan tarjota kuntouttavaa työtoimintaa, joka siirtyi vuoden 2023 alussa hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Kuntouttava työtoiminta voi lisätä pitkään työttömänä olleen henkilön valmiuksia siirtyä työelämään tai opiskelemaan sekä vahvistaa ja tukee elämänhallintaa.

Tällä hetkellä pitkäaikaistyöttömien palveluita haastaa kuntoutuksen työtoiminnan paikkojen ja palkkatukimahdollisuuksien vähentyminen.

Tärkeää on myös kyseisen kohderyhmän ympärillä tehtävä järjestöyhteistyö, erilaiset hankkeet ja palveluntuottajayhteistyö.

Työttömien terveystarkastukset toteutetaan pääosin asiakkaan omalla terveysasemalla, ja TYM-asiakkaille on hyvinvointialueella nimetty terveydenhoitaja. Työttömien terveystarkastuksen ohjauslomaketta on kehitetty. Terveydenhoitaja kirjaa työvoimaviranomaiselle nähtäväksi työllistymiseen vaikuttavat seikat ja jatkotutkimustarpeet TYPPI-asiakastietojärjestelmään.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella tehdään yhteistyötä sekä Keski-Suomen hyvinvointialueen että Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.

Nuorten palvelut

Jokaisella työhaun käynnistäneellä nuorella on oma vastuuasiantuntija, joka hoitaa nuoren ohjausprosessia verkostossa. Lakisääteinen Ohjaamo-tyyppinen toiminta järjestetään seinättömänä palveluna sopien erikseen jokaisen kunnan paikallisten toimijoiden kanssa yhteistyöstä.

Nuoren vastaanottava virkailija sopii nuoren kanssa seuraavat askeleet ja kokoaa palvelutarpeen pohjalta palveluverkoston. Virkailija sopii nuoren verkoston vastuuhenkilöstöstä, myös tilanteessa, jossa työllisyyspalvelut eivät ole ajankohtaisia nuorelle.

Nuorten palveluita ja palvelumalleja suunnitellaan paikallisten nuorten verkostojen ja palveluntarjoajien kanssa. Tärkeitä näkökulmia nuorten palveluissa ovat aktiivinen ohjaaminen koulutushakuun liittyviin tapahtumiin ja uraohjauksen palveluihin sekä tarvittaessa työkyvyn vahvistamisen palvelut. Nuorten palveluverkoston kanssa toimitaan paikallisten toimintamallien mukaisesti ja kehitetään toimintaa edelleen.

Maahanmuuttajien palvelut

Eniten vieraskielistä väestöä oli vuonna 2024 alueen kunnista Joutsassa (218 hlöä), Jämsässä (793 hlöä), Keuruulla (396 hlöä) ja Mänttä-Vilppulassa (469 hlöä) (Tilastokeskus, väestörakenne). Näistä kunnista vieraskielisen väestön määrä on kasvanut vuodesta 2014 vuoteen 2024 Joutsassa 300 %, Keuruulla 275 %, Mänttä-Vilppulassa 254 % ja Jämsässä 232 %. Kotoutujalle Suomen suuret kaupungit tarjoavat enemmän vaihtoehtoja kotoutumisen tueksi, ja kotoutumista tukevaa järjestötoimintaa ja kotoutumiskoulutusten järjestäjiä on enemmän. Pienemmillä paikkakunnilla kuten kaikissa Eteläisen Keski-Suomen alueen kunnissa kotoutumiskoulutusmahdollisuudet ovat tähän asti vaihdelleet vuosittain.

Työllisyysalueen kunnista Keuruu, Multia ja Petäjävesi ovat laatineet yhteisen kotoutumisen suunnitelman. Muiden kuntien kotoutumisen ohjelmat ovat toistaiseksi kuntakohtaisia.

Maahanmuuttajatyönhakijoiden palvelutarve liittyy eniten osaamisen kehittämiseen. TEM:in työnvälitystilaston mukaan maaliskuussa 2025 vieraskielisiä työnhakijoita oli alueen kunnissa seuraavasti: Joutsa 51, Jämsä 237, Keuruu 108, Luhanka 1, Multia 9, Mänttä-Vilppula 150, Petäjävesi 21, Toivakka 9.

Maahanmuuttajapalveluiden asiantuntijoita työskenteli kuntakokeilun aikana Jämsässä 2 HTV, Keuruulla 1,5 HTV ja Mänttä-Vilppulassa 0,5 HTV. Mänttä-Vilppulassa on lisäksi toiminut yksi Ylä-Pirkanmaan yhteinen maahanmuuttajapalveluiden asiantuntija. Maahanmuuttaja-asiakkaan työhaun aloitus ja kotoutujan asiakasprosessi ovat tehtäviä, jotka vaativat erityisosaamista. Työllisyysalueen aloitettua toimintansa vieraskielisten palvelua toteuttaa alueella osa- tai kokotehtävänkuvana yhteensä 7 asiantuntijaa. Asiantuntijat tekevät tarvittaessa monialaista yhteistyötä kunnan eri hallinnonalojen, palveluntarjoajien, Kelan ja hyvinvointialueiden kanssa. Myös yritys- ja järjestöyhteistyö on tärkeää asiakkaiden osallisuuden ja työllisyyden edistämisessä. Keuruulla tukea antaa kunnan palvelujen tukena kolmivuotinen maahanmuuttajien polkuja työelämään tukeva hanke.

Kuntakokeilun aikana haasteellisenä on koettu kotoutuja-asiakkaiden kotoutumiskoulutusten saatavuus ja saavutettavuus. Kotoutumisen palveluita kehitettiin saatavuuden ja saavutettavuuden turvaamiseksi ekosysteempipalveluna alueen kuntien ja paikallisten verkostojen kanssa. Toimialat ylittävä laaja palveluekosysteemi tukee myös kohtaantoa. Lain kotoutumisen edistämisestä uudistuksen myötä resursseja on lisätty kaikissa em. neljässä kunnassa ja vuoden pituinen kotoutumiskoulutusten jono on saatu lähes purettua. Kotoutumiskoulutukset on saatu toteutumaan lähiopetuksena tammi-helmikuusta 2025 alkaen Keuruulla, Mänttä-Vilppulassa, Jämsässä ja Joutsassa.

Työnantaja- ja yrityspalvelut

Lakisääteisten työvoimapalveluiden osalta työnantajien palvelutarpeet perustuvat työnantajien antamien toimeksiantojen sekä asiakastapaamisten ja muiden kontaktien kautta saataviin tietoihin ja kartoituksiin. Työnantaja- ja yrityskäynnit ovat tärkeä osa paikallista yhteistyötä työnantajien ja yrittäjien kanssa. Alkavan yrityksen lakisääteisiä työvoimapalveluita ovat mm. valmennus- ja koulutuspalvelut (mm. yrittäjäyyskoulutukset), perustamisneuvonta ja starttiraha. Rekrytointipalveluita ovat työpaikkailmoitukset (ml. EURES), työtarjoukset, ehdokasasettelut, rekrytointitilaisuudet ja -kampanjat, palkkatuki sekä yhteishankintakoulutukset. Lisäksi työllisyysalueen työkykykoordinaattori hoitaa työolosuhteiden järjestelytuen prosessia. Muutosturvapalvelua hoidetaan työllisyysalueella kahden asiantuntijan osatehtävänkuvana.

Lakisääteiset työvoimapalvelut on järjestetty niin, että asiakkaan näkökulmasta ne täydentävät kuntien ja elinkeinoyhtiöiden palveluita mm. kohtaannon ja työvoiman saatavuuden kannalta ketterästi ja saumattomasti. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella kuntien omat ja elinkeinoyhtiöiden yrityspalvelut ovat vahvasti resursoituja. Organisoinnin näkökulmasta eri toimijoiden yhteistoiminnan kehittäminen on erittäin tärkeää. Yhteistoiminnan suunnittelussa otetaan huomioon paitsi työllisyysalue, kunnat ja elinkeinoyhtiöt, myös muut yrityspalveluita tarjoavat tärkeät sidosryhmät kuten Keski-Suomen ja Pirkanmaan ELY-keskus. Työllisyysalueen yrityspalvelut keskittyvät lakisääteisiin tukiin ja työnvälitykseen.

Kunnat ja elinkeinoyhtiöt tarjoavat yrityksen elinkaaren mukaisia palveluita. Palveluohjausta ja neuvontaa tehdään rinnakkain työllisyysalueen, kunnan ja elinkeinoyhtiöiden kanssa. Kasvuyrityksen palveluita tarjoavat kuntien yrityspalvelut ja etenkin elinkeinoyhtiöt. Kehittämispotentiaalia yhteistyölle työllisyysalueen kanssa on ennen kaikkea rekrytointipalveluiden osalta. Suurten yritysten ja kasvuyritysten ja kansainvälisesti toimivien yritysten osalta toimijaverkosto on laajempi, jolloin verkostossa tehtävän yhteistyön merkitys korostuu.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen yritys- ja työnantaja-asiakkaille kehitetään lähipalvelun saatavuutta yhteistyössä kuntien kanssa. Lisäksi käytössä ovat valtakunnalliset sähköiset asiointikanavat ja palvelu puhelimitse.

Muu asiointi ja palveluiden saavutettavuus

Sähköinen asiointi ja verkkopalvelut ovat keskeinen osa palveluiden saavutettavuutta. Henkilöasiakkaat voivat asioida lähipalvelupisteen lisäksi myös omatoimisesti Työmarkkinatorilla, työllisyyspalveluiden verkkosivuilla ja muita sähköisiä palveluita käyttäen. Sähköisen asioinnin kehittämistarpeita alueella kartoitetaan suunnittelun seuraavassa vaiheessa.

Tapahtumat, infot ja erilaiset tilaisuudet ovat keskeinen tapa tuoda näkyväksi työllisyyspalveluiden palvelutarjontaa niin henkilö- kuin työnantaja-asiakkaille. Näitä ovat mm. infot työnhakijoille, infot työnantajille ja yrityksille, rekry-tapahtumat, miitit, cv-työpajat, koulutusinfot jne. Tapahtumia ja infoja järjestetään työllisyyspalveluiden lähipalvelupisteissä ja yhteistyökumppaneiden tiloissa. Tapahtumat mahdollistavat työnhakijan ja työnantajan tehokkaan kohtaannon.

6.3 Ostopalveluna tuotetut palvelut

Ostopalveluna tuotetaan tulkkipalvelut ja tarvittaessa seuraavia palveluita: yhteishankintakoulutukset, muutosturvakoulutukset, yrittäjyyskoulutukset, asiantuntija-arvioinnit ja kotoutumiskoulutukset. Työllisyysalueella haluttiin varmistaa palveluiden jatkuvuus vuoden vaihteessa tapahtuvan muutoksen ylimenokauden aikana. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueelle otettiin vastaan Ely-keskusten kilpailuttamia palvelutuotantosopimuksia, joissa oli optiomahdollisuus vuodelle 2025 turvaamaan palvelujen saatavuutta vuosien 2024–2025 vaihteessa. Työnantaja- ja yritysasiakastarpeisiin vastaavat seuraavat sopimukset:

- ICT-alan RekryKoulutus, puitejärjestely, Buutti Oy,
- ICT-alan RekryKoulutus, puitejärjestely, Coreseer company Oy
- ICT-alan RekryKoulutus, puitejärjestely, Saranen Consulting
- Myynti, markkinointi ja kansainvälinen liiketoiminta -RekryKoulutus, puitejärjestely, Aava & Bang Oy
- Myynti, markkinointi ja kansainvälinen liiketoiminta -RekryKoulutus, puitejärjestely, Saranen Consulting Oy
- Myynti, markkinointi ja kansainvälinen liiketoiminta -RekryKoulutus, puitejärjestely, TG Talent Gate Oy

RekryKoulutukset ovat yhteishankintakoulutuksia, jotka toteutetaan työnantajan, kouluttajan ja työllisyysalueen kesken. Työnantaja osallistuu RekryKoulutuksen kustannuksiin. RekryKoulutuksessa työnantaja lähtökohtaisesti sitoutuu koulutettavan rekrytointiin.

Henkilöasiakkaiden palvelutarpeeseen vastaavat sopimukset:

- Kotoutumiskoulutus verkossa, Arffman Finland Oy
- Työkyvyn arviointipalvelu työnhakijalle (erikoislääkäritutkimus ja lausunto) Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy
- Lääketieteellinen arviointi, Coronaria Terameri Oy
- Lääketieteellinen / neuropsykologinen / psykologinen arviointi, Suomen Terveystalo Oy
- Neuropsykologinen arviointi, Jehkonen Company Oy
- Neuropsykologinen / psykologinen arviointi, Coronaria Psykiatria Oy
- Psykologinen arviointi, Cimson Koulutuspalvelut Oy
- Psykologinen arviointi, Psykologipalvelut Kiiskilä
- Psykologinen arviointi, Mehiläinen Oy

6.4 Keski-Suomen kolmen työllisyysalueen yhteistoiminta

Työllisyysalueiden valmisteluvaiheessa suunniteltiin yhteisiä resursseja Keski-Suomen kolmen työvoimapalveluiden järjestäjän välille. Hallinnollisista ja resurssisysteistä näistä suunnitelmista luovuttiin ja yhteistoimintaa toteutetaan eri teemoihin liittyvissä yhteistyöryhmissä.

7. Yhteistyötahot ja -muodot

Työvoimapalveluihin liittyviä avaintoimijoita Eteläisen Keski-Suomen alueella ovat työvoimapalveluiden järjestämisestä vastaavat vastuuviranomaiset, asiakkaat, keskeiset sidosryhmätoimijat, muut viranomaiset, palveluntuottajat ja yhteistyökumppanit. Yhteistyössä tärkeää on varmistaa tiedonkulku, yhteisten toimintamallien rakentuminen ja määrittää selkeästi eri toimijoiden vastuut. Tämä edistää myös palvelutason yhdenmukaisuutta alueen kunnissa. Työllisyysalue toimii muiden viranomaisten ja verkoston kumppanina alueen kehittämisessä luoden toimivan työllisyydenhoidon ekosysteemin.

Työvoimapalveluiden vastuuviranomaiset

Työvoimapalveluiden vastuuviranomaisia ovat valtakunnan tasolla **työ- ja elinkeinoministeriö ja KEHA-keskus**. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa valtakunnan tason kokonaisuuden ohjauksesta, seurannasta ja arvioinnista. KEHA-keskus hoitaa työvoimapalveluiden kansallisen tason palvelu- ja yleishallintotehtäviä sekä tarjoaa työvoimaviranomaisille eräitä keskitettyjä tukipalveluita, kuten työvoima- ja

kotoutumistehtävien valtakunnallisen tietojärjestelmä- ja neuvontapalveluita sekä työttömyysturvaan ja palkkaturvaan liittyviä tehtäviä. Lisäksi KEHA-keskus vastaa Work in Finland –toimintojen tuottamisesta yhteistyössä Business Finlandin kanssa. Työllisyysalue hyödyntää myös KEHA-keskuksen tuottamaa tietoa työvoima- ja kotoutuspalvelujen järjestämisessä.

Keskeiset sidostoimijat

Työvoimaviranomaisen keskeisiä sidostoimijoita ovat Keski-Suomen ja Pirkanmaan ELY-keskukset, muut työvoimaviranomaiset, Keski-Suomen ja Pirkanmaan hyvinvointialueet, Kela, kuntien muut toimialat, koulutusorganisaatiot, palveluntarjoajat ja –tuottajat sekä järjestöt.

ELY-keskuksilla on työllisyyden hoitoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyviä alueellisia tehtäviä mm. yhteistyön koordinoitavien tehtävien sekä äkillisiin rakennemuutoksiin liittyviä koordinoitavien tehtävien. ELY-keskukset ja Työ- ja elinkeinoministeriö käyvät säännöllisesti työllisyysalueen kanssa yhteistyö- ja seurantakeskusteluja. ELY-keskus on ollut tärkeä yhteistyökumppani myös työllisyysalueen valmisteluvaiheessa mm. hankinta-asioiden ja sopimusten siirtojen sekä tiedon ja osaamisen pysyvyyden ja työllisyydenhoidon kokonaisuuden kehittämisen takaamiseksi.

Muista työvoimaviranomaisista tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovat Jyväskylän kaupunki, Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue ja Pirkanmaan työllisyysalue. Alueiden ja maakuntien välillä liikkuu paljon työvoimaa ja muiden työvoimaviranomaisten sekä työllisyysalueiden yhteistyössä olennaista on mm. tiedon kulun ja työvoiman liikkuvuuden varmistaminen. Esimerkiksi äkilliset rakennemuutostilanteet ja työvoimaviranomaisen tiettyjen tehtävien hoitaminen vaativat alueiden yhteistyötä.

Keski-Suomen kolmen työvoimaviranomaisen kesken rakennetaan maakunnallisia yhteistyömuotoja palveluiden toimivuuden turvaamiseksi. Näitä ovat mm. rakennemuutostilanteissa oleelliset nopean toiminnan joukot, Keski-Suomen järjestäjien yhteinen työnantajatiimi, työkyvyn tuen alueellinen koordinaatiotiimi, TYP-johtoryhmätoiminta, maahanmuuttajien monialainen yhteistoimintamalli OSKE-toimintana sekä nuorten monialainen yhteistoimintamalli Ohjaamo-tyyppisenä yhtenäisenä toimintamallina Keski-Suomessa.

KEHA-keskuksen valtakunnallinen asiakas- ja neuvontapalvelu tuottaa keskitetysti työvoimapalveluiden kansallisen tason tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Keski-Suomen ja Pirkanmaan hyvinvointialueet ovat keskeisessä roolissa monialaista palvelua tarvitsevien asiakkaiden palveluohjauksessa sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien työllistymistä tukevien palveluiden tarjoamisessa. Hyvinvointialueiden ja työllisyysalueen välisen yhteistyön kannalta tärkeitä yhdyspintoja ovat mm. työttömien terveystarkastukset, kuntouttava työtoiminta, aktivointisuunnitelmat ja työkyvyn arvioinnit.

Kelan tarjoaa kattavat kuntoutuspalvelut, ja on tärkeä sidostoimija eri asiakaskohderyhmien kuntoutuspalveluissa. Kela on myös osapuoli työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteis palvelussa, ja ohjaa asiakkaita yhteistyön piiriin oman asiakaspalvelunsa kautta.

Kuntien muiden toimialojen työ kytkeytyy vahvasti työllisyyden edistämiseen ja alueen elinvoiman vahvistamiseen. Työvoimaviranomainen tekee tiivistä yhteistyötä kuntien eri toimialojen ja yksiköiden, mm. elinkeino- ja elinvoimapalveluiden, nuorisotoimen, sivistyspalveluiden, hyvinvointipalveluiden sekä kotouttamispalveluiden kanssa. Yhteistyössä korostuu erityisesti työllisyys- ja elinkeino- sekä elinvoimapalveluiden välinen yhteistyö. Työllisyysalueen kuntien elinkeinopalveluilla ja kehittämissyhtiöillä on vahva yhteys alueen yrittäjiin ja yrittäjäjärjestöihin. Tärkeitä yhteistyötahoja alueella ja kunnissa ovat mm. aloittavan yrittäjän palvelut, rahoitusneuvonta, nuorten työpajat ja etsivä nuorisotyö, oppilaitokset ja kotouttamisen palvelut.

Työllisyysalueella toimivat koulutuksenjärjestäjät ovat tärkeitä yhteistyötahoja, joiden kanssa tehdään kiinteää yhteistyötä niin työvoimatarpeiden ennakkoinnissa, työnantajayhteistyössä kuin osaavan

työvoiman, liikkuvuuden ja kansainvälisyyden edistämässä. Työvoimapalveluiden asiakkaita ohjataan työvoimakoulutuksiin sekä omaehtoiseen opiskeluun ja valmennuspalveluihin eri koulutuksenjärjestäjille. sekä vapaan sivistystyön oppilaitoksiin. Keskeisiä koulutusorganisaatioita ovat toisen asteen koulutuksen järjestäjät, korkeakoulut ja vapaan sivistystyön oppilaitokset. Työvoimapalveluiden tuottamisessa voidaan hyödyntää myös laajemmin erilaisia koulutuspalveluiden tuottajia.

Koulutuksenjärjestäjien kanssa toteutetaan mm. erilaisia koulutus- ja rekrytointitapahtumia sekä kehitetään edelleen matalan kynnyksen asiakasohjausta ja koulutuskokonaisuuksia osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi. Oppilaitosten kanssa kehitetään uusia mahdollisuuksia tutkintojen suorittamiseen hyödyntämällä mm. oppisopimusten ja opinnollistamisen mahdollisuuksia.

Yksityiset palveluntuottajat tuottavat erilaisia työvoimaviranomaisen toiminnassa tarvittavia palveluja (ks. kappale ostopalvelut edellä).

Järjestöt, säätiöt ja yhdistykset ovat työllisyydenhoidon tärkeitä yhteistyökumppaneita, ja niillä on moninainen rooli niin hyvinvoinnin ja terveyden kuin työllisyyden edistämässä. Järjestöt tarjoavat mahdollisuuksia osallisuuteen ja vapaaehtoistyöhön sekä ovat merkittävä palveluiden tuottaja. Järjestöillä on myös vahvaa asiantuntija- ja kokemustietoa, jota voidaan hyödyntää palveluiden kehittämisessä. Järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä ylläpidetään ja kehitetään edelleen. Järjestöjen kanssa tehdään yhteistyötä mm. työkokeilujen, palkkatukityöllistämisen, opinnollistamisen sekä kuntouttavan työtoiminnan suhteen.

8. Työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen

Työperäisen maahanmuuton tukeminen

Työperäisen maahanmuuton tukemisen tämän hetken tärkeimpiä toimenpiteitä toteutetaan kansallisella tasolla. Työperäisen maahanmuuton helpottaminen ja nopeuttaminen esimerkiksi oleskelulupien osalta on kansallisen kehittämisen ajankohtainen aihe. KEHA-keskuksen tuottaman Koto-digi-järjestelmän käyttöönotto mahdollistui kunnille 27.1.2025 alkaen.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella osa yrityksistä on kehittänyt henkilöstöosaamistaan ja rekrytointiprosessejaan kansainvälisesti osittain myös henkilöstöväilysyriyten kanssa tarvittavan ja osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi.

Alueen elinvoima- ja sijoittumisviestintää toteuttaa ensisijaisesti kunta tai elinkeinoyhtiö, mutta kyse on laajasta asiasta, joka lopullisesti toteutuu monikanavaisesti ja verkostotyön tuloksena. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue osallistuu tähän verkostotyöhön neuvonnan ja työnvälityksen osalta sekä viestimällä palveluistaan.

Pääasiassa pienempiin kuntiin ja kaupunkeihin ohjautuneet maahanmuuttajat ja varsinkin ne, jotka valitsevat jäädä paikkakunnalle, tekevät tietoisin valinnan, jossa painavana syynä jäämiselle ovat kenties perheiden palveluiden kuten varhaiskasvatuksen ja koulun tuen mahdollisuudet, asumisen edullisuus, luonnon läheisyys, kiireettömyys ja kotoutumista tukevat kontaktit yksittäisiin henkilöihin. Ratkaisevaa paikkakunnalle sijoittumisessa ovat työ- tai koulutusmahdollisuudet jollain saavutettavalla etäisyydellä.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue tekee yhteistyötä Jyväskylän kanssa maahanmuuttajapalveluiden järjestämiseksi ja työperäisen maahanmuuton tukemiseksi. Yhteistyötä tehdään sekä verkostotyön että tarvittaessa palvelutuotannon osalta.

Työvoiman liikkuvuutta Euroopan laajuisesti turvataan lakisääteisten työvoimapalveluiden osalta EURES-työnvälityksellä. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella tulee toimimaan yksi EURES-koordinaattori ja useampi EURES-neuvoja.

Jyväskylässä tehdään yhteistyötä Business Finlandin Work in Finland -toiminnon kanssa. Business Jyväskylä on koonnut työnantajille yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa palvelukanavia, hyödyllistä tietoa ja vinkkejä kansainväliseen rekrytointiin liittyen sekä tekee yhteistyötä Jobs in Finland- ja EURES-verkoston kanssa. Lisäksi Business Jyväskylän kautta on mahdollista saada tietoa ohjelmista, hankkeista ja rahoituksesta kansainvälisen osaajan rekrytointiin.

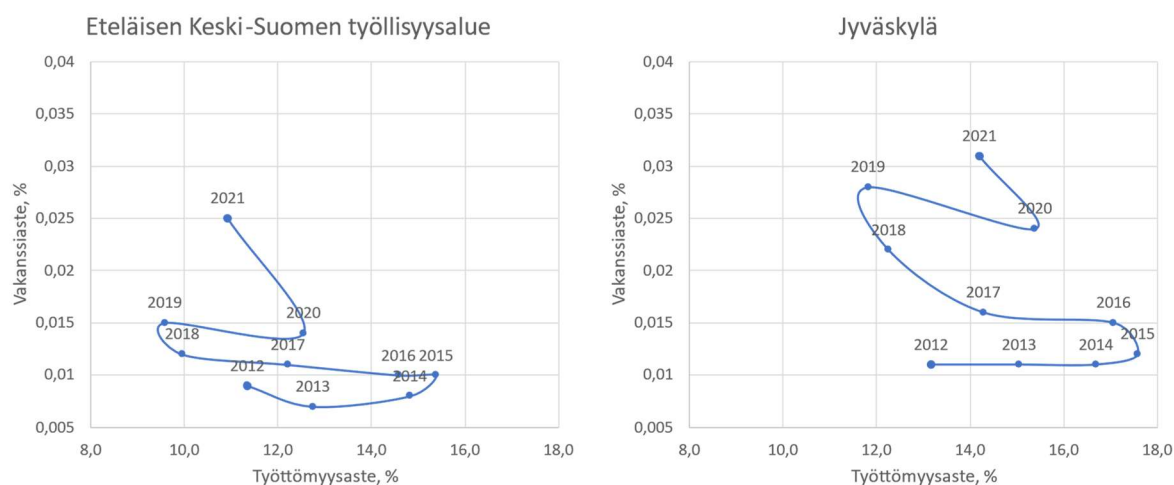
KEHA-keskuksen tehtäviin kuuluu jatkossa myös kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen. KEHA-keskus tarjoaa valtakunnallisesti palveluja, joilla edistetään työperäistä maahanmuuttoa ja työvoiman kansainvälistä liikkuvuutta. KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin tehtävät tulevat olemaan osa Work in Finland -toimintaa, jota KEHA-keskus hoitaa yhdessä Business Finland Oy:n kanssa.

Kohtaannon edistäminen

Kohtaantoa eli työvoiman kysynnän ja tarjonnan yhteensopivuutta voidaan tarkastella Beveridge-käyrän avulla (myös UV-käyrä, sanoista unemployed – vacancies). Tässä mallissa vaaka-akselille sijoitetaan työttömyysaste ja pystyakselille avoimien työpaikkojen aste. Käyrä siirtyy oikealle työttömyysasteen kasvaessa ja ylöspäin avoimien työpaikkojen asteen kasvaessa. Avoimien työpaikkojen aste (job vacancy rate) eli vakanssiaste kuvaa työnantajien uuden työvoiman tarvetta. Hyvässä taloustilanteessa vakanssiaste kasvaa ja työttömyysaste pienenee. Laskusuhdanteen aikana työttömyysaste kasvaa vakanssiasteen samanaikaisesti pienentyessä (Tilastokeskus, tilastokoulu). Beveridge-käyrän normaali suhdannevaihteluihin liittyvä liike kulkee ylävasemman (työvoimapula) ja alaoikean (kysyntälama) välillä. Silloin, kun käyrä liikkuu samanaikaisesti oikealle ja ylös, ollaan tilanteessa, jossa työttömyys on korkealla tasolla ja samaan aikaan avointen työpaikkojen aste on korkealla. Tällöin voidaan tunnistaa kohtaannon ongelmia. (Valtiovarainministeriö, 2018)

Seuraavassa taulukossa tarkastellaan Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen ja Jyväskylän Beveridge-käyrää ajalla 2012–2021. Avoimet työpaikat -tieto on kuukauden lopussa olevien avoimien paikkojen määrän keskiarvo TEM:in Työnvälitystilaston mukaan. Työllisten määrä perustuu Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen tietoon. Työttömyysaste on TEM:in Työnvälitystilaston mukainen työttömien työnhakijoiden prosenttiosuus työvoimasta.

Taulukko 13 Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen ja Jyväskylän Beveridge-käyrät

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen ja Jyväskylän Beveridge-käyrästä voi päätellä, että molemmilla alueilla vuoden 2012 jälkeen työttömyysaste on ensin kasvanut vuoteen 2015 saakka ja samaan aikaan avoimien työpaikkojen aste eli vakanssiaste (pystyakselilla) on pysynyt suunnilleen samalla tasolla.

Eteläisen alueen vuosien 2013–2015 työttömyysasteen hienoinen nousu samaan aikaan vakanssiasteen nousun kanssa kertoisi mahdollisista kohtaannon haasteista, jolloin työttömyys ei ole vähentynyt, vaikka avoimet työpaikat ovat lisääntyneet. Tällaisessa tilanteessa työttömien ammattitaito ei vastaa tarjolla olevia tehtäviä tai avoimet työpaikat sijoittuvat eri alueelle kuin työttömyys (Tilastokeskus, tilastokoulu). Vuosina 2015–2018 työttömyysaste on vähentynyt ja vakanssiaste lähtenyt vähitellen kasvamaan sekä Jyväskylässä että Eteläisen Keski-Suomen työttömyysalueella. Työvoiman kysyntä on tällä aikavälillä ollut selvästi voimakkaampaa Jyväskylässä. Koronavuosien taitteen jälkeen työvoiman kysynnässä on molemmilla alueilla jyrkempi nousu, vaikka työttömyysaste on vähentynyt maltillisemmin kuin välillä 2015–2018. Jyrkemmin nouseva trendi vakanssiasteen osalta 2020–2021 kertoo kasvavasta työvoiman kysynnästä alueella. Jyväskylässä sekä työttömyysaste että työvoiman kysyntä ovat olleet kautta linjan jokseenkin suurempia kuin Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella. Kokonaisuudessaan molempien alueiden Beveridge-käyrän liike vaikuttaisi tarkasteluvälillä liikkuvan jokseenkin normaalisti suhdannevaihteluiden ohjaamana.

Kohtaannon ja työvoiman liikkuvuuden edistämisen pohja rakennetaan paikallistasolla arjen henkilöasiakas- ja työnantaja- ja yritysasiakaspalvelun tasolla. Edistämisen näkökulmat ja toimenpiteet tulee huomioida tältä paikalliselta tasolta aina kansainväliselle tasolle.

Valtiovarainministeriön työryhmän raportissa Suomen työmarkkinoista ja työmarkkinoiden kapeikoista todetaan, että ”kohtaannon tehokkuutta selittävät mm. työttömien ja avoimien työpaikkojen ammatillinen yhteensopivuus, työvoiman liikkuvuus, kannustimet, informaation saanti, palkanmuodostus, työntekijöiden vaihtuvuus alalla sekä työnantajakuva” (Valtiovarainministeriö, 2018). Näistä lakisääteillä työvoimapalveluilla voidaan vaikuttaa vain osaan, ja on tärkeää tunnistaa myös työvoimapalveluiden vaikutusmahdollisuuksien rajallisuus. Asioita, joihin kohtaannon osalta voidaan lakisääteillä työvoimapalveluilla suoraan vaikuttaa, ovat ainakin ammatillisen yhteensopivuuden tukeminen osaamisen kehittämisen (mm. työvoimakoulutusten) keinoin, työnhakijoiden ja työnantajien tuet ja avustukset, informaation saannin tukeminen sekä työnantajakuvan muodostumisen tukeminen niiltä osin, mitä yhteisen viestinnän keinoin on tehtävissä.

Paikallisesti ja kuntakohtaisesti kohtaannon ongelmia voidaan ratkaista tiivistämällä kuntien omien ja kehittämissyhtiöiden yrityspalveluiden sekä henkilöasiakaspalveluiden yhteistyötä. Työnhakijapalveluiden osalta tärkeitä näkökulmia kohtaannon edistämiseksi ovat mm. tehokas työnvälitys, heikossa työmarkkina-asemassa olevien potentiaalin kehittymistä tukevat palvelut sekä osaamisen kehittämisen palvelut.

Kuntien ja elinvoimayhtiöiden työnantaja- ja yrityspalveluilla on päivittäisten kontaktien, neuvonnan, yritystapahtumien ja yritysvierailuiden kautta laaja ajankohtainen tieto yritysten rekry- ja osaajatarpeista. Työvoimapalveluiden henkilöasiakastyötä tekeillä virkailijoilla puolestaan on laaja ajankohtainen tieto työnhakijoista ja heidän potentiaalistaan sekä omat kontaktiverkostonsa vastaavaa työtä tekeviin laajemminkin alueella. Työvoimapalveluiden työnantaja- ja yrityspalvelutyötä tekeillä virkailijoilla on myös oman tehtävänsä ja erityisosaamisensa kautta syntyvää tuntumaa ja tietoa paikalliseen työmarkkinatilanteeseen. Kohtaannon tukemiseksi paikallisella tasolla on pystyttävä turvaamaan tämän ajankohtaisen tiedon välittymistä työllisyyden hoidon ja elinvoiman ydintoimijoiden välillä mahdollisimman ketterästi – tämä on kiinni yksilöistä ja yhteisen työn tueksi sovitusta toimintamalleista.

Paikallinen yhteistyö ja toimintamallien rakentaminen onkin työllisyysalueella yksi tärkeimpiä yhteissuunnittelun aiheita yhteisten palvelujen innovoinnin ja palvelumuotoilun lisäksi. Tärkeänä kohtaannon edistämisessä ovat myös muut paikalliset toimijat, joita on mainittu edellisessä luvussa. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue jatkaa aktiivista paikallista sidosryhmäyhteistyötä, jolle rakennettiin hyvää pohjaa jo työllisyysalueen suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa. Kohtaannon edistämiseksi tarvitaan lisäksi paitsi Keski-Suomen kolmen työvoimaviranomaisen yhteistyötä myös ylläalueellista, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä. Keski-Suomessa maakunnallisesti toteutettavaksi suunnitellut erityistehtävät tukevat kohtaannon edistämistä näillä laajemmilla tasoilla.

Käytännön yhteistyötä tehdään kolmen työvoimaviranomaisen kesken maakunnallisesti muodostettavissa yhteistyöryhmissä, joista kohtaannon edistämisen kannalta merkittävin on yritys- ja työnantajapalvelutiimi. Tiimi tukee paikallisista työnantaja- ja yrityspalveluista käsin eri maakunnan kuntien työntekijätarpeisiin vastaamista, esim. osallistumalla työnvälitykseen, tarjoamalla mahdollisuuksia rekrytointitilaisuuksien järjestämiselle eri alueilla ja osallistumalla yhteiseen suunnitteluun sekä kehittämiseen kohtaannon edistämiseksi.

Työvoiman liikkuvuuden edistäminen

Työvoiman joustava liikkuminen, monipaikkaisuus ja pendelöinti syntyvät monen tekijän summana. Osansa on tässä kaavoituksella, asuntojen hintatasolla, julkisella liikenteellä ja palveluiden sijoittumisella. Yksin lakisääteiset työvoimapalvelut ovat kapea keino tukea liikkuvuuden edistämistä. Vaikuttavuutta työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi saadaan – samoin kuin kohtaannon osalta – eri toimijoiden välisellä vuoropuhelulla ja verkostotyöllä, jossa ajankohtaisen tiedon vaihtaminen on avainasemassa. Esimerkiksi työvoiman ammatillisen liikkuvuuden (ammatista toiseen) osalta ajankohtainen ja toimijoilta toisille liikkuva tieto osaamistarpeista on ensiarvoisen tärkeää täydennys- ja uudelleen koulutusten suunnittelun osalta.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella työvoiman liikkuvuuden haasteet liittyvät vahvasti julkisen liikenteen vähäisyyteen. Julkinen liikenne toimii jossain määrin muista kunnista Jyväskylän suuntaan, mutta poikittaisliikennettä ei kaikkien kuntien välillä ole. Aikataulut eivät alueen kunnista Jyväskyläänkään mahdollista vuorotyön tekemistä julkiseen liikenteeseen tukeutuen. Kunnissa on tunnistettavissa todella pitkäkestoista pitkäaikaistyöttömyyttä, joka sijoittuu taajamiin ja haja-asutusalueille. Usein työttömyyden syyt ovat monialaiset, ja mahdollinen polku työelämään rakentuu todella pitkän ajan kuluessa useiden eri palveluiden tuella, ja vaatii asiakkaalta muutoksia ainakin jollain elämän alueella. Olemattomat mahdollisuudet liikkuvuudelle voivat olla pääsyy tilanteeseen, ja ratkaiseva tekijä tilanteeseen voisi olla ammatillinen liikkuvuus ja uudelleen kouluttautuminen alalle, jolle ehkä lähimmässä asutus- tai yrityskeskittymässä olisi kysyntää.

Yhteisen kansallisen alustan Työmarkkinatorin käyttö asiakastyössä tukee sekä alueellista että ylläalueellista liikkuvuutta ja kohtaantoa. Asiantuntijatyössä tapahtuvat asiakaskohtaamiset ovat merkittävässä asemassa tiedon välittämisessä paitsi oman asuinpaikkakunnan ja työssäkäyntialueen ulkopuolella olevista työmahdollisuuksista myös liikkuvuutta tukevista tuista ja avustuksista. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kannalta etätöön lisääntyminen on jo tunnistettu potentiaali kuntien ja elinkeino-yhtiöiden mahdollisten uusien asukkaiden viestinnässä. Tämä potentiaali on huomioitu laajasti myös hanketyössä.

Työpaikkojen ja työvoiman kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden eteen tehtävän alueellisen yhteistyön suunnittelussa ja yhteistyössä 2025 alkaen tukeudutaan KEHA-keskuksen, ELY-keskusten, Tilastokeskuksen ja TEM:in tuottamaan tilasto- ja raportointitietoon. Maakunnalliselle yritys- ja työnantajapalvelutiimille luodaan kattavat yhteiset toimintamallit sekä kohtaannon että työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi Keski-Suomessa. Näistä toimivana käytänteenä TE-toimistosta on esimerkiksi virkailijoille järjestettävät säännölliset työmarkkinakatsaukset. Lisäksi osallistutaan ylläalueellisen ja kansallisen yhteistyön suunnitteluun.

9. Varautuminen rakennemuutostilanteisiin

Rakennemuutostilanteet usein koskettavat koko maakuntaa eikä yksittäistä kuntaa tai työllisyysaluetta ja tämän vuoksi on tärkeää rakentaa maakunnallinen malli rakennemuutostilanteisiin varautumiseen. Keski-Suomen TE-toimisto on tehnyt edeltävästi erinomaista työtä negatiivisissa rakennemuutostilanteissa, ja olemassa olevat mallit ovat hyödynnettävissä koko Keski-Suomessa.

Työllisyysalueella positiivinen rakennemuutostilanne näyttäytyy osaavan työvoiman saatavuuden heikkoutena, ja tämän vuoksi alueella resursoidaan vahvasti koulutuksiin aloilla, joissa on työvoimapulaa.

Kansainvälisen työvoiman hankinta keskitetään Jyväskylästä käsin tuotettavaksi, mutta tärkeää on kullakin työllisyysalueella ja kunnassa kehittää omia pitovoimatekijöitä maahanmuuttotilanteisiin. Keinoja ratkaista osaavan työvoiman saatavuutta ovat mm. rekry-, oppisopimus- ja täydennyskoulutuksien tarjoaminen työnhakijoille.

Rakennemuutostilanteisiin liittyvä ennakointitietoa tuotetaan maakunnallisesti, mutta työllisyysalueen ja kuntien omat yritys- ja työnantajapalveluiden työntekijät ovat paikallisella tasolla ennakointitiedon tärkeimpiä välittäjiä. Pienillä paikkakunnilla pienemmätkin muutokset (alle 10 henkilöä) vaikuttavat työllisyysalueen ja kuntien toimintaan, ja niihin tullaan työllisyysalueen omana toimintana kiinnittämään aktiivisesti huomioita. Rakennemuutostilanteita arvioidaan työllisyyden edistämisen ministeriryhmän luoman kriteeristön avulla (Hämeen ELY-keskus, 2023). ÄRM-kriteerien täytyessä alueelle voidaan myöntää lisärahoitusta uudelleentyöllistymisen tueksi ja uuden yritystoiminnan ja työpaikkojen luomiseksi.

”Äkillisiin rakennemuutostilanteisiin vastataan erilaisilla kohdennetuilla ja tilanteen mukaan mitoitetuilla työllisyys-, elinkeino- ja aluekehitystoimenpiteillä ja muilla vastaavilla toimilla, joilla aluetalouden taantuminen pyritään estämään. Toimenpiteillä edistetään uusien työpaikkojen syntymistä, vanhojen uudistumista ja huolehditaan työntekijöiden mahdollisimman nopeasta uudelleentyöllistymisestä. Alueen omien toimijoiden vastuu ja aktiivisuus on lähtökohtana rakennemuutoksen hallinnalle. Hyvä valmistautuminen ja varautuminen sekä nopea reagointi alueella lisäävät panostusten vaikuttavuutta äkillisen ja jatkuvan rakennemuutoksen tilanteessa.” (Hämeen ELY-keskus, 2023)

9.1 Ennakoivat toimet rakennemuutosten osalta ja rakennemuutokseen varautuminen

Negatiivisia tai positiivisia rakennemuutoksia ennakoidaan Keski-Suomessa tiiviin yhteistyöverkoston kautta. Verkosto koostuu valtion edustamista tahoista, kuten ELY-keskus ja Kela, sekä alueellisista ja paikallisista toimijoista, kuten Keski-Suomen työllisyysalueet, Keski-Suomen hyvinvointialue, Keski-Suomen liitto ja yrittäjäjärjestöt. Eteläisellä työllisyysalueella verkostoon kuuluu Mänttä-Vilppulan kautta myös Pirkanmaan hyvinvointialue ja Pirkanmaan ELY-keskus. Lisäksi yrityspalvelut, koulutuksen järjestäjät, palveluntuottajat ja kolmas sektori ovat keskeisiä toimijoita verkostossa. Yhteistyöverkostoa koordinoi Jyväskylän työllisyysalue.

Jyväskylän työllisyysalue vastaa siitä, että rakennemuutostilanteissa pystytään toimimaan nopeasti, tehokkaasti ja kaikki oleelliset yhteistyötahot osallistaen koko maakunnan alueella. Rakennemuutostilanteissa ennakoivat toimet keskittyvät maakunnalliseen yhteistyöhön ja ennakoimattomiin tilanteisiin varautumiseen. Yhteistyö ja avoin keskustelu rakennemuutostilanteiden ennakkoinnissa on avainasemassa.

Tarvittaessa tullaan hyödyntämään myös Työ- ja elinkeinoministeriön prosessiohjetta Äkilliseen rakennemuutokseen (ÄRM). Yhteistyössä tullaan korostamaan myös yritysten yhteiskuntavastuuta.

Ennakointitieto toimii tärkeänä tukena maakunnallisen työllisyys- ja rakennemuutostilanteen seuraamiseen. Ennakointitietoa Keski-Suomeen tuottaa Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen ja Pirkanmaan ELY-keskukset, Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus JOTPA, Sitra ja mahdolliset muut kansalliset lähteet. Erityisesti paikallisella tasolla tässä tehdään vahvaa yhteistyötä ja tietoa pyydetään aktiivisesti työvoimaviranomaisten tarpeisiin.

Rakennemuutostilanteisiin varaudumme toimenpidesuunnitelmalla, jossa korostuu jokaisen tahon yhteisvastuu toiminnassa. Rakennemuutos voi olla positiivinen tai negatiivinen. Muutosturvaan on TE-toimistossa ja ELY-keskuksissa rakennettu toimiva malli, josta otamme maakunnallisesti mallia.

Kuva 5 Ennakoivan muutosturvapalvelun vaikuttavat elementit (Keski-Suomen TE-toimisto)

Vaikuttavissa elementeissä keskeistä on positiivisten ja negatiivisten rakennemuutosten ennakointi, dokumentoitu prosessisuunnitelma selkeällä vastuunjaolla, etenemisen seuranta ja viestintä aktiivisesti, monipuolinen tiimi riittävillä resursseilla, asiakkaan luo jalkautuva ja sujuva asiakaspalvelu sekä vuorovaikutus ja yhteinen onnistumisen asenne. Näitä elementtejä tukee työmahdollisuuksien aktiivinen selvittäminen ja välittäminen (Työstä työhön -malli), räätälöidyt koulutukset ja valmennukset, yrityspalveluihin ohjaaminen, sidosryhmien palvelut ja osaamisen ennakointi.

Kuva 6 Ennakoivan muutosturvapalvelun arvolupaukset (Keski-Suomen TE-toimisto)

Ennakoivan muutosturvapalvelun arvolupaukset

Henkilöasiakas ei jää muutostilanteessa yksin, vaan saa ennakoiden ja sujuvasti tarvitsemansa tuen, tiedon ja ohjauksen tukemaan ammatillista toimijuuttaan ja omaa vastuunottoa työuransa kriisitilanteessa.

Yritysassiakas saa yhden yhteyshenkilön kautta muutostilanteessa tarvitsemansa tiedon ja tukea sekä avukseen sujuvat, työntekijöiden yksilölliset tilanteet huomioivat työkalut kantaa oma vastuunsa TE-palveluiden ja koko sidosryhmien verkoston kanssa.

Asiantuntijat saavat selkeän ja yhteiseen onnistumiseen tähtäävän prosessin, jossa vastuut on jaettu tarkoituksenmukaisesti ja aktiivinen tiedonkulku varmistettu koko verkoston kesken.

Yhteiskunnallisesti malli tarjoaa työkalun vastata ennakoiden työmarkkinoiden alueellisiin kehittämistarpeisiin sekä välttää työttömyyden alkamista ja pitkäaikaistyöttömyyden syntymistä.

Arvolupauksissa otetaan huomioon henkilöasiakas, yritysasiakas, asiantuntijat sekä yhteiskunnan näkökulma. Henkilöasiakasta ei jätetä muutosturvatilanteissa yksin, vaan hän saa nopeasti ja joustavasti tarvitsemansa tuen, tiedon ja ohjauksen ammatillisen toimijuutensa ja oman vastuunoton tukemiseksi kriisitilanteessa. Yritysasiakas huomioidaan tarvittavalla tiedolla ja ohjauksella sekä muutosturvatilanteen työkaluilla, jotta hän voi kantaa oman vastuun tilanteesta yhteistyössä työllisyyspalveluiden ja yhteistyöverkoston kanssa. Asiantuntijoille kirkastetaan selkeä ja tavoitteellinen prosessi yhteistyön onnistumiseksi, sekä kuvataan vastuut ja varmistetaan aktiivinen viestintä muutosturvaverkoston kesken. Yhteiskunnallisella tasolla tämä malli tarjoaa ennakoivan työkalun, jolla voidaan vastata työmarkkinoiden alueellisiin kehittämistarpeisiin ja välttää työttömyyden alkamista sekä pitkäaikaistyöttömyyden syntymistä.

9.2 Konkreettiset toimet rakennemuutostilanteissa ja yhteistyömalli

Jyväskylä ja Keski-Suomen kaksi muuta työllisyysaluetta varautuvat rakennemuutokseen konkreettisilla toimilla ja jo aiemmin hyväksi havaitulla muutosturvan yhteistyömallilla, joka on kehitetty Keski-Suomen TE-toimistossa (ks. Case UPM Kaipola). Jokainen työvoimaviranomainen tuottaa muutosturvapalvelut itse. Ennen kaikkea ennakoivan muutosturvan osalta tehdään vahvaa yhteistyötä.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella kaksi osatehtävänkuvanaan muutosturvakoordinaattorin tehtävää hoitavaa asiantuntijaa vastaa rakennemuutostilanteessa toimivan yhteistyömallin eli ns. nopean toiminnan joukkojen kokoamisesta ja infotilaisuuksien järjestämisestä. Tehtäviin kuuluvat sekä positiivisten että negatiivisten rakennemuutostilanteiden koordinointi. Muutosturva-asiantuntijat seuraavat alueellisten katsausten lisäksi myös valtakunnallista tilannetta ja pitävät valtakunnallisesti yhteyttä työllisyyden hoidon verkostoihin sekä ELY-keskukseen.

Ennakointitiedon tuottaminen ja välittäminen kuuluu työllisyysalueella kahden asiantuntijan tehtävänkuvaa. Keski-Suomessa toimii Elyn koolle kutsuma ennakoinnin työryhmä. Tiedolla johtamisen raportointimalleja ja työkaluja kehitetään työllisyysalueen toiminnan ja käynnistyttyä ja valtakunnallisen raportointimallien vakiinnuttua. Myös jokaisella työntekijällä tulee olla tiedolla johtamisen työkalut käytössä.

Isoissa rakennemuutostilanteissa rakennetaan moniammatillinen tiimi. Mukaan kutsutaan työllisyyden, elinvoiman ja kaupungin/kunnan edustus sekä työllisyysalueen/työllisyyspalveluiden edustajia. Tiimissä sovitaan yhteisesti toimenpiteistä ja rahoituksen hakemisesta alueille. Lisäksi sovitaan, millaista työvoimapalveluiden keskittämistä rakennemuutosalueelle tarvitaan.

Rakennemuutostilanteissa pyritään mahdollistamaan parhaalla mahdollisella tavalla irtisanottavan henkilöstön työstä työhön siirtyminen. Rakennemuutostilanteen aikaista työvoiman liikkuvuutta edistetään monipuolisilla henkilöasiakkaan tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluilla työ- ja koulutusmahdollisuuksista, työnhaun aloituksesta, työttömyysturvasta; koulutus- ja valmennuspalveluilla; työkykypalveluilla ja ammatinvalinta- ja uraohjauspalveluilla. Palveluiden kohdentaminen ja tarjoaminen perustuu irtisanottavan henkilöstön osaamisen, tavoitteiden ja toiveiden kartoittamiselle, konkreettisten suunnitelmien teolle ja työntekijöiden aidolle kohtaamiselle.

Työttömyysuhan alaiselle henkilöstölle tarjotaan edellä kuvattuja palveluja mahdollisimman pian irtisanomis- tai lakkauttamisilmoituksen jälkeen tiiviissä yhteistyössä työnantajan kanssa. Oppilaitos- ja palveluntuottajaverkoston kanssa voidaan vastata äkilliseen rakennemuutostilanteeseen koulutus- ja valmennuspalvelujen suunnittelulla sekä täsmä- ja muutuskoulutuksilla. Työeläkelaitosten ja työterveyspalveluiden kanssa tehdään yhteistyötä työkykypalveluiden osalta. Asiantuntijoiden osaamista kehitetään yli 55-vuotiaiden laajennetun muutosturvapalvelun osalta.

Case UPM Kaipola. Keski-Suomessa tullaan järjestäjien yhteistyönä hyödyntämään jo hyväksi havaittua yhteistyömallia rakennemuutostilanteessa elinvoiman ja työllisyyden vahvistamiseksi ja ylläpitämiseksi. Keski-Suomen ja Pirkanmaan TE-palveluiden, Jämsän kaupungin ja ELY-keskuksen yhteistyössä toteuttamaa toimivaa muutosturvan mallia hyödynnetään jatkossakin Keski-Suomen alueen rakennemuutostilanteissa. Malli otettiin käytäntöön UPM Kaipolan lakkauttamisprosessissa.

UPM Kaipolan onnistunutta toimintamallia tullaan hyödyntämään Keski-Suomen alueella niin muutosturvaprosessin vaiheiden, moniammatillisen tiimin rakenteen, yhteistyöverkoston kuin nopeisiin palvelutarpeisiin vastaamisen osalta. Mallia kehitetään tarvittaessa lisää yhteistyössä muiden työllisyystoimijoiden, työnantajien, palveluntuottajien (kuten koulutuksenjärjestäjien) sekä järjestöjen kanssa.

9.3 Yhteistyö keskeisten sidosryhmien ja muiden työllisyystoimijoiden kanssa

Yhteistyö keskeisten sidosryhmien, kuten Keski-Suomen liiton, Keski-Suomen ELY-keskuksen, alueellisen kehittämissihtien ja koulutuksien järjestäjien, kanssa on voimavara ja tuo synergiaetua. Yhteistyö myös muiden työllisyystoimijoiden kuten hankkeiden, kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen kanssa on tärkeää.

Sidosryhmien kanssa voidaan tarvittaessa rakentaa erilaisia yhteistyöhankkeita, joilla voidaan vastata rakennemuutostilanteen aiheuttamiin haasteisiin sekä edistää mm. työvoiman liikkuvuutta alueella tai kehittää osaamista työelämän tarpeisiin. Muiden työllisyystoimijoiden ja sidosryhmien kanssa on tarpeen jatkuvasti kehittää olemassa olevia toimintatapoja ja prosesseja maakunnallisen rakennemuutosresilienssin parantamiseksi.

10. LÄHTEET

Hämeen ELY-keskus. 2023. *Rakennemuutoksen hoidon rakennuspalikat – Aluetoimijoiden opas ÄRM-tilanteisiin*. Viitattu 18.9.2023. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-398-169-0>

Sanastokeskus. 2018. *Työhön liittyviä käsitteitä*. Tilastokeskus: Helsinki.
https://sanastokeskus.fi/tiedostot/pdf/Tyohon_liittyvia_tilastokasitteita_2018-08-28.pdf?file=pdf/Tyohon_liittyvia_tilastokasitteita_2018-08-28.pdf

Suomen virallinen tilasto (SVT): Työnvälitystilasto [verkkajulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 4.10.2023]. Saantitapa: <https://stat.fi/tilasto/tyonv>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Työssäkäynti [verkkajulkaisu]. ISSN=1798-5528. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 2.10.2023]. Saantitapa: <https://www.stat.fi/tilasto/tyokay>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne [verkkajulkaisu]. ISSN=1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 4.10.2023]. Saantitapa: <https://stat.fi/tilasto/vaerak>

Tilastokeskus. 2023. Kuntien avainluvut [verkkajulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 2.10.2023]. Saantitapa: https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/

Tilastokeskus. 2023. *Tilastokoulu. Työmarkkinatilastot. Oppitunti 4. Aihe 4.3*. Viitattu 26.9.2023.
https://tilastokoulu.stat.fi/verkkokoulu_v2.xql?page_type=esim&course_id=tkoulu_tmt&lesson_id=4&subject_id=3&example_id=1

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM). 2023. TE-palvelut 2024 -uudistus. Viitattu 24.8.2023. <https://tem.fi/te-palvelut-2024-uudistus>

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM). 2023. Työttömyystietoja ELY-keskuksittain ja kunnittain keskimäärin vuonna 2022. Viitattu 24.9.2023.
<https://tem.fi/documents/1410877/2187011/elykun2022.pdf/4b816555-8946-0b3e-77aa-a3d06b0bc28b/elykun2022.pdf?t=1674801938821>

Valtionvarainministeriö. 2018. *19 kysymystä ja vastausta Suomen työmarkkinoista ja työvoimakapeikoista. Työvoimakapeikkoja selvittävän työryhmän raportti*. Valtionvarainministeriö: Helsinki. <https://vm.fi/julkaisu?pubid=23806>

Ylikojola, P. 2023. *TE-palveluiden toiminta- ja palveluympäristöanalyysi*. Mikko Kesä Oy.